

พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ
ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

โดย

นางสาวชลลญา เสียงอ่อน

รหัสนักศึกษา ๕๙๔๑๐๑๖๐๕

วิจัยเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาคติชนวิทยา (๑๕๔๓๒๐๕)
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ปีการศึกษา ๒๕๖๑

พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ
ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

โดย

นางสาวชลลญา เสียงอ่อน

รหัสนักศึกษา ๕๙๔๑๐๑๖๐๕

วิจัยเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาคติชนวิทยา (๑๕๔๓๒๐๕)
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ปีการศึกษา ๒๕๖๑

หัวข้อวิจัย พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง
จังหวัดเพชรบุรี
ชื่อผู้วิจัย นางสาวชลลญา เสียงอ่อน
คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ปีการศึกษา ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี และ ๒) เพื่อวิเคราะห์พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ การศึกษาเรื่องพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในหมู่บ้าน พุบอน หมู่ที่ ๖ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาข้อมูลในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จะเห็นได้ว่า พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ เป็นการปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายออกจากไม้ที่นิยมในการสร้างบ้านเรือน เพราะเชื่อกันว่าไม้จากป่ามีวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ ซึ่งขั้นตอนในการปฏิบัตินั้นมีความแตกต่างจากคนไทยธรรมดาทั่วไป พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำเป็นพิธีที่สืบทอดกันมาอย่างช้านาน โดยลักษณะในการทำพิธีจะมีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ตั้งแต่ตัวของเจ้าของบ้านทั้งฝ่ายผู้ชาย และฝ่ายผู้หญิงที่ต้องมีการแต่งกายด้วยเสื้อฮี และฝ่ายผู้หญิงก็ต้องใส่ผ้าชิ้นลายแดงโมอีกด้วย และการนำหอมมาทำพิธีก็ต้องใช้หอมที่เป็นในระดับเดียวกัน อีกทั้งยังคงรักษาและ อนุรักษ์วิถีชีวิต และการแต่งกายของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ไว้ อีกทั้ง ยังกล่าวถึงในเรื่องของการจัดเตรียมของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการทำพิธี ก็มีความสำคัญ และมีความจำเป็นในการทำพิธี ไม่ว่าจะเป็น เสื้อ หมอน ผ้าห่ม ขมุก กระบุง ไหม้ ข้าวหม้อหนึ่ง ก้อนหิน หรือสารบอาหารที่จำเป็นต้องมีในพิธี ซึ่งจะเห็นว่า ของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นที่จะต้อง มี เป็นของที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของคนไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ซึ่งในปัจจุบันก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่ ทั้งในเรื่องของการหุงหาอาหาร หรือการอยู่อาศัย อีกทั้งในเรื่องของการใช้ภาษาของชาวไทยทรงดำที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่เห็นได้อย่างชัดเจน โดยในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) จะเป็นการทำการว่าโองการชมขวงสิ่งต่าง ๆ ในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นชมขวงไม้ บันได เป็นต้น ซึ่งหอมผู้ที่ทำพิธีจะทำการชมขวงโดยใช้ภาษาของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ในทุกขั้นตอน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ที่เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งขั้นตอนในการว่าคาถาชมขวง การขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ก็ยังมีลักษณะที่ทำให้เห็นถึงความเป็นอยู่ ซึ่งจะมีบรรพบุรุษคอยปกป้องรักษา และดูแลคุ้มครองลูกหลานตลอดมา

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณา การให้คำปรึกษาคำแนะนำและการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จากอาจารย์แสนประเสริฐ ปานเนียม ผู้เป็นอาจารย์ประจำวิชาคติชนวิทยา (๑๕๔๓๒๐๕) ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ นายสมศักดิ์ ตาลอ่อน ได้ให้ความกรุณาให้ข้อมูล และให้การสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้อย่างละเอียด ซึ่งมีความสำคัญเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ให้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จลงเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ นายด่วน เสียงอ่อน และนางบุญมา เสียงอ่อน ผู้เป็นเจ้าของบ้าน ที่ให้ความกรุณาในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการอ้างอิง ข้อมูลงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวชลลญา เสียงอ่อน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	๓
ขอบเขตในการวิจัย	๓
นิยามศัพท์เฉพาะ	๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๓
บทที่ ๒ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๔
ประวัติความเป็นมาของตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี	๔
ประวัติความเป็นมา	๔
สภาพทั่วไป	๕
ที่ตั้ง	๕
เนื้อที่	๕
ลักษณะพื้นที่	๕
อาณาเขตติดต่อ	๕
ภูมิประเทศ	๖
ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่	๖
ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ	๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
บทที่ ๓ การดำเนินการวิจัย	๑๒
เครื่องมือในการวิจัย	๑๒
ขั้นตอนในการวิจัย	๑๒
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๓
บทที่ ๔ การขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ	๑๔
การขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ	๑๔
ลักษณะการแต่งกายของเจ้าของบ้าน	๑๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่	๑๔	
ของที่จำเป็นต้องมีในพิธีการขึ้นบ้านใหม่	๑๕	
ขั้นตอนการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ	๑๕	
คาถาข่มขวงขึ้นบ้านใหม่	๑๗	
บทที่ ๕ สรุปลผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๒๓	
สรุปลผลการวิจัย	๒๓	
อภิปรายผลการวิจัย	๒๕	
ข้อเสนอแนะ	๒๖	
บรรณานุกรม	๒๗	
ภาคผนวก	๒๘	
ภาคผนวก ก	ภาพพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ	๒๙
	ภาพอุปกรณ์ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ	๔๐
ภาคผนวก ข	ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์	๔๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ลาวโซ่งหรือไทยทรงดำ คือ กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ อาทิ ลาวซ่ง ลาวทรงดำ ไทยโซ่ง ไทยซ่ง ดำ ไตดำ ผู้ไทยดำ ไทดำ (Black Tai) มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในเขตเวียดนามตอนเหนือเชื่อมต่อกับลาวและตอนใต้ของประเทศจีน บริเวณลุ่มแม่น้ำดำและแม่น้ำแดงในดินแดนสิบสองจุไท ตามพงศาวดารเมืองไล ที่จัดพิมพ์โดยกรมศิลปากร พ.ศ. ๒๕๐๗ กล่าวว่า “เมืองที่พวกผู้ไทดำอยู่นั้น คือ เมืองแฉ่งหนึ่ง เมืองควายหนึ่ง เมืองตุงหนึ่ง เมืองม่วยหนึ่ง เมืองลาหนึ่ง เมืองโมะหนึ่ง เมืองหวัดหนึ่ง เมืองขางหนึ่ง รวม ๘ เมือง (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ๒๕๕๙, อ้างใน ภัททิยา ยิมเรวัต, ๒๕๕๔ : ๗) โดยมีเมืองแฉ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองและปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระ แต่เจ้าเมืองต้องส่งเครื่องบรรณาการไปผูกไมตรีกับลาว จีน และเวียดนามเพื่อแลกเปลี่ยนกับความคุ้มครองและป้องกันการรุกรานจากประเทศมหาอำนาจทั้งสามดังนั้นแคว้นสิบสองจุไทจึงมีชื่อเรียกว่า “เมืองสามส่วยฟ้าหรือเมืองสามฝ่ายฟ้า” (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร ๒๕๕๙, อ้างใน กรมศิลปากร, ๒๕๐๗ : ๕๓)

ขุนลอคำ คือต้นตระกูลของไทดำหรือไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) สำหรับผู้ไทดำ หรือไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง ได้ตั้งชื่อของตนเองมีนามว่า “ขุนลอคำ” ตั้งเมืองอยู่ที่ตำบลสองหมื่น หรือที่เรียกว่า “เมืองแฉ่ง” ราว พ.ศ. ๑๒๔๐ ครั้นขุนลอคำสิ้นชีพก็มีผู้บุญหนักศักดิ์ใหญ่ผู้หนึ่งมีนามว่า ขุนบรมราชาหรือขุนบรม หรือพี่ล่อแก้วเป็นเจ้าเมืองคนต่อมา ขุนบรมราชากษัตริย์ไทยองค์นี้ทรงเป็นนักปกครองผู้ยิ่งใหญ่มองเห็นการณ์ไกลได้แผ่ขยายพระราชอาณาเขตของพระองค์ออกไปด้วยการให้พระราชโอรสไปสร้างเมืองและครองเมืองต่าง ๆ ให้กระจายออกไป คือขุนลอบไปครองเมืองหลวงพระบางคนที่สองชื่อ ยี่ผาลาน ไปครองเมืองสิบสองพินนา คนที่สามชื่อ สามจูงง ให้ไปครองเมืองหัวพันทั้งห้าทั้งหกคนที่สี่ชื่อ ไสผง ให้ไปครองเมืองโยนก คนที่ห้าชื่อ นิ้วอินให้ไปครองเมืองอยุธยา คนที่หกชื่อ ลกกลมให้ไปครองเมืองหงสาวดี และคนที่เจ็ดชื่อ เจ็ดเจิง ให้ไปครองเมืองเชียงขวาง (ลัดดา จำนงบุตร : ๒)

ครั้นรัชกาลขุนบรมไม่นานนักแคว้นสิบสองจุไท และลานช้างก็มาขึ้นกับโยนกเชียงแสน เมื่ออาณาจักรโยนกเชียงแสนถูกทำลายลงใน พ.ศ. ๑๗๐๒ ก็ได้มาขึ้นกับอาณาจักรสุโขทัย ครั้นพ่อขุนรามคำแหงสวรรคตแล้วอาณาจักรลานช้างมีอำนาจขึ้น และได้ปกครองแคว้นสิบสองจุไทต่อมาไม่นานนักอาณาจักรลานช้างก็มาขึ้นกับกรุงศรีอยุธยาสืบต่อมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และในราวปี พ.ศ. ๒๔๓๐ สมัยรัชกาลที่ ๕ ไทยก็ได้เสียดินแดนส่วนนี้ให้แก่ฝรั่งเศส เมืองแฉ่งในปัจจุบัน คือเมืองเตียนเบียนฟูอยู่ในเขตเวียดนาม เมืองแฉ่งมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาล้อมรอบตรงกลางเป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ หรืออ่างอาบน้ำอยู่ระหว่างหุบเขา มีความยาวเหนือจดใต้ ๑๗

กิโลเมตร และมีความยาวจากทิศตะวันออกไปตะวันตกประมาณ ๕ - ๘ กิโลเมตร ภูเขาล้อมรอบสูงเฉลี่ยประมาณ ๗๐๐ เมตรมีแม่น้ำไหลผ่านที่ราบตอนกลางของเมืองนี้เรียกว่า “แม่น้ำยมหรือแม่น้ำยม” เป็นแม่น้ำที่แยกจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำอู (แม่น้ำอูเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำโขง) (ลัดดา จำนงบุตร : ๒)

การอพยพของไทยทรงดำ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ครั้งสมัยพระเจ้าตากสินมหาราชโปรดเกล้าให้สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก พร้อมด้วยพระยาสุรสีห์พิชิตวาธิราช คือ สมเด็จพระอนุชาธิราชเป็นแม่ทัพยกไปปราบเมืองล้านช้าง และยกทัพขึ้นไปทางเหนือตีเมืองม่วยหรือเมืองม่วยเมืองทันได้ แล้วอพยพชาวไทยทรงดำกลับมาจึงให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่เพชรบุรี ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชรัชกาลที่ ๑ กรุงรัตนโกสินทร์พวกเมืองแฉ่งเมืองพวนต้องขัดแย้งกับเมืองเวียงจันทน์เจ้าเมืองเวียงจันทน์จึงแต่งกองทัพขึ้นไปเมืองแฉ่ง เมืองพวนได้พวกผู้โตซงดำ และลาวพวน ส่งลงมากรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้ส่งไทยทรงดำกลุ่มนั้นไปอยู่ที่เมืองเพชรบุรี ต่อมาปี พ.ศ. ๒๓๗๘ สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ โปรดเกล้าให้เจ้าพระยาธรรมา (สมบุญ) เป็นแม่ทัพยกกองทัพขึ้นไปปราบหัวเมืองฝ่ายเหนือ ครั้นเสร็จราชการแล้วเจ้าพระยาธรรมาจัดการบ้านเมืองเป็นปกติสุขเรียบร้อยสงบราบคาบได้ยवादต้อน เอาครอบครัวชาวเมืองแฉ่งส่วนมากเป็นผู้ไทดำ หรือไทยทรงดำ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยแก่หัวเมืองฝ่ายเหนือเป็นการตัดความยุ่งยากไทยทรงดำเหล่านั้นให้ไปตั้งภูมิลำเนาทำมาหากินที่เมืองเพชรบุรี เหตุที่ชาวไทยทรงดำไปอยู่ที่ เมืองเพชรบุรี เพราะเป็นเมืองที่มีสภาพภูมิประเทศคล้ายเมืองแฉ่ง คือมีป่า ภูเขา หุบห้วย ลำธาร และน้ำท่วมไม่ถึง ไทยทรงดำทุกรุ่นจะอพยพมาอยู่รวมกันที่เมืองเพชรบุรีทั้งนั้น (ลัดดา จำนงบุตร : ๓)

ในปัจจุบันคนไทยทรงดำยังการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม และประเพณีของชาวไทยทรงดำในเรื่องของวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจในการสืบสานวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทยทรงดำพิธีขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ซึ่งเป็นพิธีที่สืบสานกันมาอย่างช้านานของคนไทยทรงดำ เป็นพิธีการปิดป่าสิ่งชั่วร้ายออกจากไม้ที่อยู่ในป่าที่นิยมนำมาสร้างบ้านเรือน เพราะเชื่อว่าไม้จากป่ามีวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องทำพิธีข่มไม้ หรือการข่มของที่คนไทยเขาเรียกกัน เป็นการนำดาบมาวัดแกว่งสิ่งชั่วร้ายให้ออกไป ซึ่งดาบเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบพิธีเป็นอย่างมาก จากนั้นก็นำเครื่องใช้ในบ้านที่จำเป็นขึ้นสู่เรือน เช่น กะเหล็บ ขมุก เสื่อ หมอน มุ้งและผ้าห่ม จากนั้นก็ทำพิธีเชิญบรรพบุรุษ (ผีเฮือน) ขึ้นสู่บ้านใหม่ โดยจะมีการทำพิธีการถือไฟหุงข้าว โดยจะใช้ก้อนหิน ๔ ก้อน จากนั้นก็ทำการเสี่ยงก้อนหินทั้ง ๔ ก้อน ให้เหลือเพียง ๓ ก้อน เพื่อเป็นการนำสิ่งไม่ดีทิ้งไป และการนี้ข้าว เพื่อแสดงถึงการเป็นอยู่ของไทยทรงดำในการขึ้นบ้านใหม่ ซึ่งผลของการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้เข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยทรงดำ และยังสามารถให้คนรุ่นหลังได้ปฏิบัติตามและสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีของชาวไทยทรงดำอีกด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี
๒. เพื่อวิเคราะห์พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตในการวิจัย

ทำการศึกษาเรื่องพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ เป็นพิธีการปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายออกจากไม้ที่อยู่ในป่าที่นิยมนำมาสร้างบ้านเรือน เพราะเชื่อว่าไม้จากป่ามีวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องทำพิธีข่มไม้หรือการข่มของที่คนไทยเขาเรียกกัน เป็นการนำดาบมากวัดแกว่งสิ่งชั่วร้ายให้ออกไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงเรื่องพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ
๒. ทำให้สามารถวิเคราะห์เรื่องพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ

บทที่ ๒

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

๑. ประวัติความเป็นมาของตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี
 - ๑.๑ ประวัติความเป็นมา
 - ๑.๒ สภาพทั่วไป
 - ๑.๓ ที่ตั้ง
 - ๑.๔ เนื้อที่
 - ๑.๕ ลักษณะพื้นที่
 - ๑.๖ อาณาเขตติดต่อ
 - ๑.๗ ภูมิประเทศ
๒. ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่
๓. ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ
๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.ประวัติความเป็นมาของตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

๑.๑ ประวัติความเป็นมา

เดิมมีชื่อเรียกว่า “บ้านเนินหนองพลับ” เป็นที่ราบลุ่มริมลำห้วยแม่ประจันต์ มีราษฎรจากตำบลห้วยท่าช้าง และตำบลใกล้เคียงในเขตอำเภอเขาย้อยซึ่งส่วนใหญ่เป็น “ชาวไทยเชื้อสายไทยทรงดำ” หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “ชาวลาวโซ่ง” อพยพย้ายถิ่นฐานมาตั้งบ้านเรือนและทำมาหากินอยู่บริเวณที่ราบลุ่ม ดังกล่าวหลายครอบครัว จนเกิดเป็นชุมชนขึ้น และต่างเรียกชุมชนนี้ว่า “บ้านเนินหนองพลับ” บ้านเนินหนองพลับมี ต้นตะคร้อยักษ์ ขนาดใหญ่หลายคนโอบยืนต้นแผ่กิ่งก้านสาขาให้ร่มเงาอยู่บริเวณริมลำห้วยแม่ประจันต์ใกล้ชุมชน บ้านเนินหนองพลับจนถึงเป็นเอกลักษณ์ ของชุมชนบ้านเนินหนองพลับก็ว่าได้ ต่อมา ที่ราบลุ่มริมลำห้วยแม่ประจันต์ที่ตั้งชุมชนบ้านเนินหนองพลับถูกน้ำท่วมบ้านเรือนและที่ทำกินของชาวชุมชนอยู่บ่อยครั้ง และรุนแรงขึ้นตามลำดับจนไม่สามารถตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณดังกล่าวได้อีก ชาวบ้านเนินหนองพลับ จึงได้ย้ายชุมชน และที่ตั้งบ้านเรือนมายังบริเวณที่ดอนใกล้กัน และเรียกชื่อชุมชนแห่งใหม่ว่า บ้านท่าตะคร้อ ซึ่งเป็นการตั้งชื่อตามต้นตะคร้อยักษ์ สัญลักษณ์ของชาวบ้านเนินหนองพลับนั่นเอง ต้นตะคร้อเป็นไม้ยืนต้นในเขตป่าดิบแล้ง มีขนาดเล็กกว่า เปลือกของผลมีสีเขียวอมเหลือง เนื้อในสีไสปนแดง มีรสเปรี้ยวจัด ปัจจุบันยังมีกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปแต่ไม่มากนัก ปัจจุบันไม่มีต้นตะคร้อยักษ์ให้เห็น และไม่มีผู้ใดทราบว่าต้นตะคร้อยักษ์เคย ยืนต้นอยู่บริเวณใด แต่สันนิษฐานว่าตั้งอยู่แห่งหนึ่งแห่งใดบริเวณริมลำห้วยแม่ประจันต์ ช่วงเขตหมู่ ๒ หรือ หมู่ ๘ ตำบลท่าตะคร้อ

๑.๒ สภาพทั่วไป

ในอดีตบ้านท่าตะคร้อ เป็นหมู่บ้านหนึ่งในเขตหนองหญ้าปล้อง อำเภอเขาย้อย ต่อมาตำบลหนองหญ้าปล้อง มาขึ้นอยู่กับกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง เป็นตำบลท่าตะคร้อ อีกตำบลหนึ่งของอำเภอหนองหญ้าปล้อง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๑ โดยมีฐานะเป็นสภาตำบลท่าตะคร้อ ปัจจุบันตำบลท่าตะคร้อ ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะคร้อ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

๑.๓ ที่ตั้ง

ตำบลท่าตะคร้อ ตั้งอยู่อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอหนองหญ้าปล้อง ไปทางทิศใต้ประมาณ ๗ กิโลเมตร สามารถเดินทางติดต่อได้โดยทางหลวงแผ่นดินสาย พบ ๓๓๔๙ สายหนองควง-หนองหญ้าปล้อง อยู่ห่างจากทางหลวงหมายเลข ๔ (ถนนเพชรเกษม) ระยะทาง ๑๕ กม.และจากทางหลวงหมายเลข ๔ ไปทางทิศใต้ ๑๑ กม.ถึงจังหวัดเพชรบุรี

๑.๔ เนื้อที่

ตำบลท่าตะคร้อ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๗๔ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๔๖,๒๕๐ ไร่

๑.๕ ลักษณะพื้นที่

ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงสลับภูเขา เป็นพื้นที่ป่าไม้ต้นน้ำลำธาร และพื้นที่เกษตรกรรม มีแหล่งน้ำ ลำห้วยธรรมชาติ คือ ลำห้วยแม่ประจันต์ ซึ่งเป็นลำห้วยขนาดใหญ่ และเป็นลำห้วยสายหลักของตำบล มีแหล่งต้นน้ำจากเขื่อนแม่ประจันต์ และลำห้วยต่างๆ ได้เขื่อนแม่ประจันต์ (เขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง)ไหลทอดยาวจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอฯ จากเขื่อนแม่ประจันต์ ไหลคดเคี้ยวผ่านตำบลหนองหญ้าปล้อง ถึงตำบลท่าตะคร้อ ช่วงหมู่ ๘ ,๒,๑,๗,๓ และหมู่ ๕ และผ่านไปยังตำบลน้ำกัลลิตใต้ทางด้านทิศใต้ และยังมีลำห้วยน้อยใหญ่อีกประมาณไม่น้อยกว่า ๑๘ สายได้แก่ ลำห้วยพุ่มวง เสาะยาง พุบอน พุตะขบ พุงเคล็ด ห้วยบง ลำห้วยกวางโจน เป็นต้น ลำห้วยแต่ละสายส่วนใหญ่เป็นลำห้วยซอยต่อเนื่องกัน และไหลลงสู่ลำห้วยแม่ประจันต์ในที่สุด

๑.๖ อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ	จรดเขต	ตำบลหนองหญ้าปล้อง อำเภอหนองหญ้าปล้อง
- ทิศตะวันออก	จรดเขต	ตำบลห้วยท่าช้าง อำเภอเขาย้อย
- ทิศตะวันตก	จรดเขต	ตำบลยางน้ำกัลลิตใต้ อำเภอหนองหญ้าปล้อง
- ทิศใต้	จรดเขต	ตำบลยางน้ำกัลลิตใต้ อำเภอหนองหญ้าปล้องและตำบล

ไรโคก อำเภอบ้านลาด

๑.๗ ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูงสลับภูเขา ลาดเอียงจากด้านทิศตะวันออกไป ทางทิศตะวันตกเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร จำนวนหมู่บ้าน ๘ หมู่บ้าน ประชากร ๕๑.๑๘ คน/ตารางกิโลเมตร

๒. ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่

(สุภาพ บุญญาสัย, ๒๕๔๙ : ๔๔) ได้กล่าวประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ไว้ว่า ประเพณีขึ้นเรือนใหม่เมื่อปลูกบ้านใหม่เสร็จแล้ว ก่อนที่เจ้าของบ้านจะเข้าไปอยู่อาศัยอย่างถาวร ชาวเมืองสองมักจะทำประเพณีขึ้นบ้านใหม่ก่อน เพื่อความเป็นสิริมงคล โดยเลือกทำบุญบ้านใหม่ในเดือนคู่ เช่น เดือนสอง เดือนสี่ เดือนหก เดือนแปด เป็นต้น เมื่อเจ้าของบ้านหาฤกษ์ยามได้แล้ว ก็จะไปเชิญญาติและเพื่อนบ้านมาร่วมงาน การทำพิธีของขึ้นบ้านใหม่จะถือเคล็ดว่า ให้คนที่มีชื่อเป็นมงคลเท่านั้นของขึ้นไปก่อน เช่น ชื่อแก้ว แหวน เงิน ทอง ดี ทองคำ เพชร พลอย บุคคลเหล่านี้ก็จะได้รับเชิญเป็นแขกพิเศษร่วมพิธี

ในการขนของขึ้นบ้านใหม่ นอกจากจะเลือกคนที่มีชื่อมงคล ยก หาม ขนของขึ้นบ้านแล้ว เจ้าของบ้านก็จะนำข้าวของเครื่องใช้ใหม่ๆขึ้นก่อน ในขั้นตอนนี้อาจจะมีการทักทายปราศรัยกันก่อน ซึ่งล้วนเป็นคำที่ไพเราะ มีความหมายในทางที่เป็นมงคล

จากนั้นก็เข้าสู่พิธีทางศาสนา คือ การทำบุญตักบาตร สืบชะตา เสร็จแล้วเจ้าภาพก็จะเชิญแขกที่มาร่วมงานรับประทานอาหารร่วมกัน โดยอาจจะมีการฉลองบ้านใหม่ด้วยการละเล่นพื้นบ้าน คือ ซอ หรือ ดนตรี ตามแต่ความประสงค์ของเจ้าของบ้าน

การขึ้นบ้านใหม่นั้นนับเป็นประเพณีของชาวพุทธทีเดียว แต่จะจัดการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ใหญ่เล็กแค่ไหนก็ว่ากันตามกำลังทรัพย์และความสะดวก การทำแบบพอเป็นพิธีนั้นก็ทำเหมือนการเข้าบ้านใหม่ก็พอ ส่วนการทำแบบพิธีใหญ่ มีเลี้ยงพระ มีการเจริญพระพุทธมนต์ แล้วถวายภัตตาหารหรือมีการตักบาตรด้วยก็ได้ตามกำลังศรัทธา เมื่อการสร้างบ้านเรือนเสร็จแล้วก็ต้องทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ประกอบพิธีตามที่เชื่อถือกันว่าเป็นสิริมงคล นำความสุขความเจริญมาสู่คนในครอบครัว ในขั้นแรกผู้ที่อยู่อาศัยต้องเก็บกวาดทำความสะอาด ตกแต่งบ้านเรือนให้สะอาดสวยงาม เพื่อให้เกิดสิริมงคลและเป็นการให้เกียรติแก่พระสงฆ์และแขกที่เชิญมาเป็นเกียรติ พิธีเริ่มเมื่อพระสงฆ์มาพร้อม หัวหน้าครอบครัวจูงรูปเทียนรับศีล พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ หากมีตักบาตร เมื่อพระสงฆ์สวดถึงบท “พาหุ” ให้ตักบาตรแล้วถวายอาหาร ถวายเครื่องไทยธรรม กรวดน้ำ ฟังพระสงฆ์อนุโมทนา ต่อจากนั้นทุกคนในพิธีเข้ารับพรน้ำมนต์จากพระสงฆ์ผู้เป็นประธาน ขณะนั้นพระสงฆ์อื่นจะเจริญมงคลคาถาเสร็จแล้วให้ใครสัก ๒ คน ช่วยอุ้มบาตรน้ำมนต์ และบาตรทรายพร้อมแป้งกระแจะสำหรับเจิม นำหน้าพระสงฆ์ ๑ รูป ไปพรมน้ำมนต์ตามห้องต่าง ๆ ถ้ามีการเจิมประตูบ้าน ก็นิมนต์พระท่านให้ทำในโอกาสนี้ก่อนจะโปรยทรายรอบบริเวณพื้นบ้าน ถือเป็นมงคลว่า เป็นทรายเงิน ทรายทอง ให้อยู่เย็นเป็นสุข ชับไล่ภูติผีปีศาจ ถือเป็นอันเสร็จพิธี

นอกจากนั้น ถ้าเจ้าบ้านมีความประสงค์ที่จะประกอบพิธีตามทางศาสนา มีการเชิญแขกให้มาร่วมด้วยก็มีหลักที่จะต้องปฏิบัติ โดยต้องกำหนดวันการทำบุญขึ้นบ้านใหม่ให้เป็นที่แน่นอนและการเลือกวันที่ว่านี้ ถ้าต้องการให้เป็นมงคลตามความเชื่อถือที่มีมาแต่โบราณแล้วก็ต้องไปหารือกับผู้ที่มีความรู้ทางโหราศาสตร์ให้กำหนดวันและเวลาให้ แล้วออกบัตรเชิญแขกให้มาร่วมในพิธีทำบุญขึ้น

บ้านใหม่ และส่งบัตรนั้นออกไปในระยะเวลาก่อนถึงวันกำหนดพอสมควร ในบัตรนั้น ต้องบอกตำบล บ้านที่จะประกอบพิธี กำหนดวัน เวลาอย่างชัดเจน เรียกว่าถ้าเขียนเป็นแผนที่ได้ ก็จะได้ดีที่สุด เมื่อใกล้กับวันที่กำหนดไว้ ต้องเตรียมตกแต่งบ้านเรือนที่จะทำบุญ ขึ้นบ้านใหม่นั้นให้เรียบร้อยตามตามสมควร และเตรียมสิ่งของที่จำเป็นใช้ในวันประกอบพิธีให้พร้อม

เมื่อกำหนดวันงานแน่นอนแล้ว ไปอาราธนาพระตามจำนวนที่ต้องการ ก่อนถึงวันงานอย่างน้อย ๓ ถึง ๗ วัน การอาราธนานั้น ถ้าสามารถเขียนหรือพิมพ์เป็นฎีกานิมนต์ได้เป็นการดีที่สุด โดยบอกกำหนด วัน เดือน ปี เวลาและงานให้ละเอียด ข้าวของเครื่องใช้ต่างๆสำหรับพระสงฆ์ ก็สามารถยืมของที่วัดมาใช้ได้โดยไปเบิกมาก่อนจะได้ไม่ยุ่งยากทุก จำนวนพระที่นิมนต์ ตามปกติจำนวนนี้ คือ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป แต่ส่วนมากนิยมนิมนต์ ๙ รูป ถือกันว่าเลข ๙ เป็นเลขมงคลลี้ภัย งานนั้นจะได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

การตั้งโต๊ะหมู่บูชานั้นควรจัดไว้ทางด้านขวามือของพระสงฆ์ โดยให้พระพุทธรูปหันพระพักตร์ไปด้านเดียวกับพระสงฆ์ ถ้าสถานที่อำนวยให้หันพระพุทธรูปไปทางด้านทิศตะวันออก หรือทิศเหนือได้ก็ยิ่งดี ถ้าสถานที่ไม่พอก็ให้จัดตามความเหมาะสมกับสถานที่ (นี่ก็เป็นข้อจำกัดในการนิมนต์พระด้วยว่าควรจะเป็นกี่รูป) พระพุทธรูปที่จะนำมาตั้งโต๊ะบูชานั้น ไม่ให้มีขนาดเล็กจนเกินไป หรือใหญ่จนเกินไป ถ้าโต๊ะบูชาใหญ่เล็กก็ให้จัดพระบูชาเหมาะสมตามส่วน มีแจกันดอกไม้ พานดอกไม้ จัด ๓ หรือ ๕ พาน แจกันจะใช้ ๑ - ๒ คู่ก็ได้ แล้วแต่ขนาดของโต๊ะ กระจ่างรูปให้ปักไว้ ๓ ดอก เชิงเทียน ๑ คู่ พร้อมเทียน ชันน้ำมัน จะใช้ชัน หรือบาตรหมอน้ำมันมีเชิงก็ได้ ใส่ น้ำสะอาดพอควร มีเทียนน้ำมัน ๑ - ๒ เล่ม ใบเงินใบทองอย่างละ ๕ ใบ มัดหญ้าคาหรือก้าน มะยม สำหรับประพรมน้ำพระพุทธรูป ๑ มัด ถ้าใช้ใบมะยมใช้ก้านสด ๙ ก้าน ถ้ามีการเจิม ก็เตรียมแป้งกระแจะ ใส่ น้ำหอมในผอบเจิมด้วย ถ้ามีการปิดทองด้วย ก็เตรียมทองคำเปลวไว้ ตามต้องการไว้ในพาน ตั้งไว้ข้างบาตรน้ำมันด้วย

ด้ายสายสิญจน์จะใช้ด้ายดินจับ ๙ เส้น ๑ ม้วน โยงรอบบ้านหรือบริเวณพิธี เวียนจากซ้ายไปขวาโยงเข้าหาพระประธานที่โต๊ะหมู่บูชาเวียนซ้ายไปขวาเช่นเดียวกัน แต่ไม่ควรเอาไปพันไว้ที่องค์พระประธาน เวียนรอบฐานพระโยงมาที่ชันหรือบาตรน้ำมันเวียนขวาแล้วนำด้ายสายสิญจน์วางไว้บนพานรอง ตั้งไว้ข้างโต๊ะหมู่บูชาใกล้กับพระเถระ องค์ประธานในสงฆ์ เรื่องด้ายสายสิญจน์นี้มีข้อควรระวังเป็นพิเศษคือ ห้ามข้ามกรายเป็นเด็ดขาดแม้ที่สุดจะหยิบของข้ามหรือยื่นมือไปเชี่ยบูหรี บ้วนน้ำหมากน้ำลายก็ไม่ควรข้ามด้ายสายสิญจน์อย่างยิ่งเพราะนอกจากเป็นการแสดงความไม่เคารพในพระพุทธรูปเจ้าหรือถ้าเป็นงานศพก็ไม่เป็นการเคารพในผู้ตายและยังเป็นผู้ที่ถูกตีเตียนด้วยหากมีความจำเป็นจริง ๆ ก็ควรสอดมือไปทางใต้ด้ายสายสิญจน์

การปูอาสนะสำหรับพระสงฆ์ ควรใช้เสื่อหรือพรมปูเสียชั้นหนึ่งก่อน นิยมใช้กัน ๒ วิธีคือ ยกพื้นอาสนะสงฆ์ให้สูงขึ้นโดยใช้เตี้ยหรือแคร่มาวางวางต่อกันให้พอจำนวนแก่สงฆ์ และอีก วิธีหนึ่ง ปูลาดอาสนะบนพื้นธรรมดา อาสนะสงฆ์ชนิดยกพื้นนิยมใช้ผ้าขาวปูลาด จะมีผ้าสีหิวนะ ปูอีกชั้นหนึ่งหรือไม่ก็ได้ โดยอาสน์สงฆ์ยกพื้นนี้ มักจัดในสถานที่ที่ฝ่ายเจ้าภาพนั่งเก้าอี้กัน ส่วนอาสนะชนิดที่ปูลาดบนพื้นธรรมดา จะใช้เสื่อหรือพรมผ้าที่สมควรที่สุดแต่ที่หาได้ หลักคืออาสนะสงฆ์ ควรอยู่สูงกว่าคนธรรมดาชั้นหนึ่งเสมอ ดังนั้นควรระวังอย่าให้อาสนะพระสงฆ์กับที่นั่งของคฤหัสถ์ฝ่ายเจ้าภาพเป็นอันเดียวกัน ควรปูลาดให้แยกจากกัน ถ้าจะเป็นแยกกันไม่ได้โดยปูเสื่อหรือพรมไว้เต็มห้อง สำหรับ

อาสาสมัคร ควรพับเสื้อหรือพรมอีกชั้นหนึ่งจึงจะเหมาะสม โดยใช้ผ้าขาวหรือผ้าสีทึบก็ได้ ปูเรียงองค์เป็นระยะให้ห่างกันพอสมควร อย่าให้ชิดกันเกินไป มีหมอนอิงข้างหลังเรียงองค์เท่า จำนวนที่นิมนต์มาในงานนั้นๆ (สิ่งของเหล่านี้ก็ขอยืมที่วัดได้ทั้งหมด) จุดเทียนน้ำมันต์ตอนพระสวดถึงมงคลคาถาตอนขึ้น “อเสวนาฯ” ให้จุดเทียนชนวนแล้วไปจุดเทียนสำหรับหยดน้ำมันต์ที่ปักติดไว้กับภาชนะทำน้ำมันต์ จุดเสร็จก็ยกประเคน ถวายพระทำน้ำมันต์ต่อไป ไหว้หรือกราบหนึ่งครั้ง (จุดเทียนน้ำมันต์เป็นหน้าที่ของเจ้าภาพ) เมื่อพระสวดมนต์ใกล้จะจบ ถึงบทส่งเทวดา คือ ทุกขปตตา...ฯ ให้จัดเตรียมน้ำร้อน น้ำดื่มไว้ พอสวดจบก็เอาไปถวายพระ แล้วเลี้ยงภัตตาหารพระ และต้องเตรียมจัดสำหรับควาหวานถวายพระพุทธรูปด้วย เจ้าภาพควรบูชาด้วยใจนี้กัดังนี้ อิมิ สุปพยถนสมปนฺนํ สาลินี โภชนํ อุทกํ วรํ พุทฺธสฺส ปุเชมิ แล้วกราบ ๓ ครั้ง ครั้นได้เวลาพอสมควรก็กล่าวลาข้าพระพุทธเจ้าเสด็จ มงคลา ยาจามิ พอพระฉันภัตตาหารเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ถวายไทยธรรม พระท่านจะขึ้น ยถาฯ เจ้าภาพเริ่มกรวดน้ำห้ามเอาน้ำรองน้ำเพราะไม่ต้องการให้มีเครื่องกีดขวาง กรวดน้ำเสร็จก็นั่งประนมมือจนกว่าพระจะอนุโมทนาให้พรเสร็จ จากนั้นนิมนต์พระประพรมน้ำมันต์เจ้าภาพ แยกผู้มีเกียรติที่เชิญมาในงานและประพรมบริเวณบ้านจนทั่ว ขณะพรมน้ำมันต์พระท่านจะสวดเจริญชัยมงคลคาถาสวดจบแล้วเป็นเสร็จพิธีทางพระ เจ้าภาพควรส่งพระกลับวัดแค่บันไดก็พอ เสร็จพิธีสงฆ์นี้แล้วอย่างน้อยนับว่าได้ทำบุญเลี้ยงพระไปแล้ว ได้บุญแน่นอนตอนกรวดน้ำจึงควรอุทิศส่วนกุศลให้ทั่วถึง

หลังจากที่ทำพิธีเลี้ยงพระเสร็จเรียบร้อยแล้ว ลำดับต่อไปก็ทำพิธีขึ้นบันไดตามลัทธิความเชื่อ (ตามแต่ศรัทธา ไม่ค่อยมีแพร่หลายนัก) ให้ขึ้นบันไดตามทิศที่เป็นมงคล ขึ้นทางทิศบูรพาให้เอาเงินขึ้นก่อนจะมีลาภ ถ้าขึ้นทางทิศอุดรให้เอาทองขึ้นก่อนจะได้สัตว์ ๒ เท้า ๔ เท้า และถ้าขึ้นทางทิศอีสานให้เอานมวัวและของขาขึ้นก่อน การขึ้นบันไดตอนแรกท่านให้เอาหญ้าแพรก ๓ กิ่งขึ้นก่อนจะปราศจากทุกข์และรอดพ้นจากอันตรายทั้งปวง วันที่จะทำพิธีขึ้นบ้านใหม่ที่ดีจัดว่าเป็นวันดี ได้แก่ วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ พิธีพระเสร็จแล้วก็จะมีการเลี้ยงอาหารผู้ที่มาร่วมงานเมื่อสมัยก่อนราว ๓๐-๔๐ ปี จะมีการเลี้ยงอาหารแก่วงศาคณาญาติมิตรสหายและแขกหรือที่เชิญมาเป็นเกียรติในงาน พร้อมทั้งจัดให้มีมหรสพการเล่นรื่นเริง เช่น โขน ละคร ลิเก ลำตัด ให้ชมอีกด้วย การเลี้ยงอาหารแขกแบบไทย ๆ นั่งล้อมกันเป็นวง ๆ หรือทำร้านมีกระดาน ๓-๔ แผ่นปูยาวสำหรับตั้งอาหาร ๒ ข้าง มีกระดานแผ่นเดียวลดต่ำลงมาปูยาวไปสำหรับแขกนั่งรับประทานอาหารแต่ปัจจุบันการเลี้ยงแขกนิยมใช้โต๊ะจีนอาหารจีนกันเป็นส่วนมาก มหรสพที่จัดให้ชมมักนิยมหาดนตรี นักร้อง เพลงลูกทุ่งลูกกรุง หางเครื่องมาแสดงตอนแขกรับประทานอาหาร เพื่อให้งานครึกครื้นสนุกสนาน รื่นเริงบันเทิงใจไม่เจียบเหงา การจัดงานใหญ่งานเล็กก็แล้วแต่ฐานะและรสนิยมความต้องการของเจ้าภาพ แต่ปัจจุบันมหรสพไม่นิยมจัดกันแล้วเพราะฟุ่มเฟือยเกินไป

ถ้าต้องการให้มีการยกศาลพระภูมิในวันนั้นด้วย ก็ต้องเชิญผู้มีความรู้ในทางนี้มาเป็นผู้ทำหน้าที่ประกอบพิธีในวันนั้นด้วย ควรเตรียมต้อนรับรองแขกให้พร้อมและมีการนัดหมายกับผู้ที่ทำหน้าที่ต้อนรับแขกให้เป็นที่เข้าใจว่าใครมีหน้าที่ที่จะต้องทำอะไร ถ้ามีการเลี้ยงอาหารแขกด้วยก็ต้องเตรียมห้องอาหารและอาหารให้พร้อม

จะเห็นว่าการทำงานขึ้นบ้านใหม่แบบดั้งเดิมเต็มตามพิธีนั้น ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ จึงควรจัดตามความเหมาะสมพอดีและพิธีทางพระนี่ก็เป็นสิ่งควรทำ ส่วนสิ่งที่เป็นความเชื่อทางโหราศาสตร์ หรือฮวงจุ้ย เกี่ยวกับการขึ้นบ้านใหม่นั้นจะทำหรือไม่ เชื่อหรือไม่ก็แล้วแต่วิจารณ์ญาณของแต่ละบุคคล

๓. ประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ

พิธีขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำเป็นพิธีที่สืบสานกันมาอย่างช้านานของคนไทยทรงดำ เป็นพิธีการปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายออกจากไม้ที่อยู่ในป่าที่นิยมนำมาสร้างบ้านเรือน เพราะเชื่อว่าไม้จากป่ามีวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องทำพิธีข่มไม้ หรือการข่มของที่คนไทยเขาเรียกกัน เป็นการนำดาบมาวัดแกว่งสิ่งชั่วร้ายให้ออกไป ซึ่งดาบเป็นสิ่งสำคัญในการประกอบพิธีเป็นอย่างมาก จากนั้นก็นำเครื่องใช้ในบ้านที่จำเป็นขึ้นสู่เรือน เช่น ขมก เสื่อ หมอน มุ้งและผ้าห่ม จากนั้นก็ทำพิธีเชิญบรรพบุรุษ (ผีเฮือน) ขึ้นสู่บ้านใหม่ โดยจะมีการทำพิธีการถือไฟหุงข้าว โดยจะใช้ก้อนหิน ๔ ก้อน จากนั้นก็ทำการเสียดก้อนหินทั้ง ๔ ก้อน ให้เหลือเพียง ๓ ก้อน เพื่อเป็นการนำสิ่งไม่ดีทิ้งไป และทำการนึ่งข้าวเพื่อแสดงถึงการเป็นอยู่ของไทยทรงดำในการขึ้นบ้านใหม่

(สุตถนอม แทนนิล, ๒๕๓๙ : ๑๐๔) ประเพณีขึ้นบ้านใหม่เป็นประเพณีหนึ่งของชาวไทยโซ่งอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ได้จัดให้มีขึ้นภายหลังจากสร้างบ้านเสร็จแล้ว จึงจัดให้มีการฉลองความสำเร็จ เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่บ้านเรือน และผู้อยู่อาศัย ประเพณีขึ้นบ้านใหม่จึงเป็นประเพณีที่ชาวไทยโซ่งได้ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านานจนถึงปัจจุบัน

(ติมาภรณ์ พระมาลัย, ๒๕๕๙) ประเพณีขึ้นเฮือนใหม่ (ขึ้นบ้านใหม่) เมื่อมีการสร้างบ้านใหม่ก่อน เจ้าของจะขึ้นไปอยู่จะต้องมีพิธีก่อนการกำหนดขึ้นบ้านใหม่ นิยมทำในเดือน ๖ และเดือน ๑๒ ที่ไม่ทำเด็ดขาดคือในเดือน ๕ เพราะเป็นเดือนที่พักผ่อน อากาศร้อน น้ำท่าไม่อุดมสมบูรณ์ และอีก ๓ เดือน คือเดือน ๙ เดือน ๑๐ และเดือน ๑๑ ซึ่งเป็นเดือนที่ผีเรือนไม่อยู่ไปฝ้าแดน สำหรับวันดีให้เลือกวันดีเฉพาะบ้านที่ไม่ต้องกับวันเวตง ซึ่งในการเริ่มพิธีด้วยการหาอุปกรณ์ ที่กล่าวมาข้างต้นเวียนขวารอบบ้านแบบทักษิณาวรรต จำนวน ๓ รอบ ขมกต้องใช้สาวน้อยถือพรหมจรรย์หาโดยเด็กสาวต้องมาจากครอบครัวที่ดีผิว พร้อม เมียเปรียง คือ ผิวเดียวเมียเดียวและยังมีชีวิตอยู่ เด็กสาวดังกล่าว เรียก “สาวน้อยจีไฟให้ข้าว” เพราะมีหน้าที่ก่อไฟนึ่งข้าวในพิธีและมีชายหนุ่มที่เป็นอชอ คือ หนุ่มน้อยที่ยังไม่มีลูกเมีย ทำหน้าที่อุ้มกระบุงข้าวไหนึ่งข้าวขึ้นบ้าน เมื่อเดินเวียนรอบบ้าน ๓ รอบแล้วก็เตรียมขึ้นบ้าน หมอพิธีจะทำพิธี “ข่มขวง” คือข่มสิ่งเลวร้าย หรือ ผีร้ายให้สยบหนีไป โดยหมอพิธีจะใช้มีดหมอซึ่งเป็นมีดดาบด้ามยาว โดยชักออกจากฝักจีไปที่บันไดแล้วกล่าวคำไล่ผีสงนางไม้ที่สถิตอยู่ที่ไม้ ให้หนีไป เจ้าของบ้านประกอบด้วย สามี ภรรยา และลูกที่จะอาศัยอยู่ในบ้านพร้อมที่จะทำหน้าที่ขนของจะย็นอยู่ข้างหลังหมอ พิธี โดยบนบ้านจะอยู่เฉพาะผู้รู้พิธีที่จะพูดโต้ตอบกับหมอพิธีได้เท่านั้น การโต้ตอบจะทำก่อนที่ผู้อาศัยจะขึ้นอยู่อาศัย)

(กานต์ทิศา สีหมากสุก, ๒๕๕๘ : ๔๗) บ้านเรือนของชาวไทยทรงดำ แต่เดิมนั้นจะไม่ใช้ตะปู เพราะเชื่อว่าตะปูจะทำให้ผีเรือนไม่มาอยู่บนตัวบ้าน ภายในบ้านของชาวไทยโซ่ง จะมีการกั้นห้องสำหรับผีเรือนไว้ ที่อยู่ของผีเรือนจะเรียกว่า “กะล่อหอง” (ปัจจุบันในห้องผีเรือน นอกจากจะมีกะล่อหองแล้ว ยังมีหิ้งพระตามความเชื่อของศาสนาอยู่ภายในห้องเดียวกัน แต่จะตั้งอยู่สูงกว่าที่ไว้กะล่อหอง นอกจากนี้ส่วนอื่น ๆ ของบ้านจะไม่นิยมนั้นเป็นห้องในมุมห้องผีเรือนที่เป็นเสาเอก เพราะจะไว้สำหรับทำพิธีปาดตงและในห้องผีเรือนจะห้ามคนที่ถือผีคนละผีเข้า เพราะเชื่อว่าจะทำให้เจ้าของเรือนเจ็บป่วย

๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนาภา เมธีเกรียงไกร (๒๕๕๙) ได้ทำวิจัยเรื่องกระบวนการสืบทอดประเพณีทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีน ชุมชนตลาดใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและความเปลี่ยนแปลงของประเพณีทางสังคมรวมถึงกระบวนการสืบทอดประเพณีทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีนชุมชนตลาดบ้านใหม่ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพผ่านแนวคิดเรื่องโครงสร้างครอบครัว แนวคิดด้านวัฒนธรรมและภาวะความทันสมัย ผลการศึกษาพบว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนชุมชนตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่ยังคงยึดถือปฏิบัติตามประเพณีของบรรพบุรุษชาวจีน ได้แก่ ตรุษจีน หยวนเซียว เซ็งเม้ง ขนมห้าง วันเกิดเทพเจ้า สารทจีน ไหว้พระจันทร์และกินเจ โดยแต่ละรุ่นจะมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกันและปรับตัวไปตามความเปลี่ยนแปลงทางสังคมรวมถึงปัจจัยต่าง ๆ อย่างการผสมกลมกลืน การกลืนกลายทางวัฒนธรรมและภาวะความทันสมัยที่มีผลทางความเชื่อ ค่านิยมและการปฏิบัติด้านวิธีการปลูกฝังและสืบทอดประเพณีมีการกระทำในหลายรูปแบบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิ อธิบาย พูดถึงความสำคัญของประเพณี สาเหตุ ในการจัดไหว้ แนะนำ เครื่องเซ่นไหว้ การให้ลูกหลานเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง การฝากฝังให้สืบทอด อย่างเป็นทางการในรุ่นต่อไป ชุมชนตลาดบ้านใหม่ถือเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งทางด้านวัฒนธรรม และความเป็นชาติพันธุ์จีน โดยมีศาสนสถานจีนเป็นแกนหลักในการส่งเสริมด้านการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี กระตุ้นและผลักดันให้เกิดจิตสำนึกในความเป็นชาติพันธุ์ต่อลูกหลานชาวจีนแต่ละรุ่น ก่อให้เกิดความสำนึกที่จะปฏิบัติตามและดำรงไว้ซึ่งประเพณีที่ดั่งงามของบรรพบุรุษสืบต่อไป

กานต์ทิศา สีหมากสุก (๒๕๕๘) ได้ทำวิจัยเรื่องวิเคราะห์ปัจจัยการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในพิธีกรรมของคนไทยทรงดำ : กรณีศึกษาเขตตำบลหนองปรัง อำเภอบางบาล จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้ด้านความเชื่อที่มั่นคงดั้งเดิมของชาวไทยทรงดำ เพื่อศึกษาความเชื่อในพิธีกรรมของชาวไทยทรงดำ และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในพิธีกรรมของชาวไทยทรงดำ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ไทยทรงดำตำบลหนองปรัง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับเรื่องผี ขวัญ ข้อปฏิบัติ ข้อห้าม และความเชื่อเกี่ยวกับมดมนต์โดยมีผีบรรพบุรุษเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของไทยทรงดำมากที่สุด ความเชื่อในพิธีกรรมของชาวไทยทรงดำตำบลหนองปรัง ในรุ่นปัจจุบัน แบ่งได้เป็น ๖ เรื่อง ได้แก่ ความเชื่อในพิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด ความเชื่อในช่วงวัยเด็ก ความเชื่อในช่วงวัยรุ่น ความเชื่อในช่วงวัยผู้ใหญ่ ความเชื่อในพิธีกรรมเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ความเชื่อในพิธีกรรมเกี่ยวกับการตายและหลังการตาย ปัจจัยที่ทำให้ยังคงดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงไป มีทั้งสาเหตุที่มาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในที่ยังคงดำรงอยู่ ได้แก่ ครอบครัวระบบความสัมพันธ์ทางเครือญาติความสามัคคี การที่มีผู้นำชุมชนที่ใส่ใจกับความ เป็นไทยทรงดำ และระบบเศรษฐกิจ ส่วนปัจจัยภายนอกที่ยังคงดำรงอยู่ ได้แก่ ระบบการปกครองของบ้านเมืองในแต่ละยุคสมัย ระบบการศึกษาในโรงเรียนเทคโนโลยีสื่อสารและการโทรคมนาคม ส่วนปัจจัยภายในที่ทำให้เปลี่ยนแปลง ได้แก่ การปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมในครอบครัวสภาพแวดล้อมของชุมชนสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจส่วนปัจจัยภายนอกที่ทำให้เปลี่ยนแปลง ได้แก่

เหตุการณ์บ้านเมืองในแต่ละยุคสมัย ความเจริญทางการศึกษา คติความเชื่อทางพุทธศาสนาความเจริญทางการแพทย์และสาธารณสุข ความเจริญทางเทคโนโลยี ความเจริญทางด้านสังคมและชุมชน

กานต์ กานต์พรรณพงศ์ (๒๕๕๖) ได้ทำวิจัยเรื่องโครงการศึกษาวิจัย การสร้างความชอบธรรมทางอำนาจผ่านความเชื่อเรื่องผีของชาวไทยทรงดำ พื้นที่บ้านพันเสา อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษาว่าความเชื่อเรื่องผีของไทยทรงดำว่าส่งผลต่อการสร้างความชอบธรรมทางอำนาจในระบบความสัมพันธ์ทางสังคมของไทยทรงดำอย่างไร ความเชื่อเรื่องผีดำรงอยู่อย่างไรในระดับความคิด การรับรู้ของคนไทยทรงดำและแสดงออกมาในรูปแบบลักษณะอย่างไร โดยวิธีการศึกษาวิจัยที่ใช้ คือ วิธีการศึกษาแบบวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยคือ การใช้ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือ และใช้วิธีการการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ควบคู่ไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ผลจากการศึกษาพบว่าความเชื่อเรื่องผีมีผลต่อการสร้างความชอบธรรมทางอำนาจในความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวไทยทรงดำในพื้นที่ คือ ความเชื่อเรื่องที่ถูกแสดงออกในรูปแบบของการยอมรับ (Accept) ว่าผีมีอยู่ในทางเหนือธรรมชาติว่า ผีมีอำนาจเหนือธรรมชาติที่สามารถให้คุณและโทษแก่มนุษย์ได้ การยอมรับในความเชื่อเรื่องผีถูกแสดงออกผ่านพิธีกรรมต่างๆ ของไทยทรงดำ และการสืบสายตระกูลตามการนับถือผี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการจัดโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ทางอำนาจในสังคมตามมา คือ การจัดแบ่งชนชั้นในสังคมออกเป็นผู้ตัวกับผู้น้อย ตามเชื้อสายของการนับถือผีที่มีสำคัญต่างกัน รวมทั้งความสัมพันธ์ทางอำนาจในระบบครอบครัว ที่ผู้ชายจะมีบทบาทสำคัญในครอบครัวมากที่สุด โดยเฉพาะบทบาทในการทำหน้าที่สืบสืบบรรพบุรุษ นอกจากนี้ ความเชื่อในการนับถือผียังคงดำรงอยู่ในวิถีคิดความเชื่อและจิตสำนึกของคนไทยทรงดำ เนื่องจากเพราะการนับถือผีเป็นจารีตประเพณีที่ยึดถือสืบต่อ ๆ กันมา การนับถือผีเป็นที่พึงพอใจและยึดเหนี่ยวทางจิตใจของคนไทยทรงดำ เพราะเชื่อว่าผีคอยปกป้องรักษา ค้ำครองให้ลูกหลาน และคนในสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผีนั้นเป็นแบบความสัมพันธ์เชิงต่อรอง กลัวเคารพยำเกรง และสำนึกในบุญคุณของผี และความเชื่อเรื่องผียังทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและเครือญาติของชาวไทยทรงดำมีความผูกพันแน่นแฟ้นกัน แม้ว่าการคงอยู่และความสำคัญของความเชื่อเรื่องผีนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมยุคปัจจุบันและการเผชิญกับปัญหาในการสืบทอดองค์ความรู้

บทที่ ๓

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยการศึกษาข้อมูลหลายส่วนทั้งข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การลงพื้นที่จริง และการสืบค้นข้อมูล จากการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์ข้อมูลของเรื่อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

เครื่องมือในการวิจัย
ขั้นตอนในการวิจัย
การเก็บรวบรวมข้อมูล
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือในการวิจัย

๑. แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด โดยสัมภาษณ์ถึงความเป็นมา ขั้นตอนการทำพิธี อุปกรณ์ และคาถาในการใช้ทำพิธี โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะจงตัวบุคคล เป็นการเก็บข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เข้าใจถึงการทำพิธีโดยเฉพาะ

๒. เครื่องบันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว เพื่อให้เข้าใจถึงเหตุการณ์อย่างลึกซึ้ง

ขั้นตอนในการวิจัย

๑. ผู้วิจัยนำเสนอหัวข้อ ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบเขตการศึกษา และประโยชน์ที่จะได้รับ ให้กับอาจารย์ประจำวิชาคหิชนวิทยา

๒. ผู้วิจัยทำการตั้งคำถาม จดบันทึก ลงเก็บข้อมูล สังเกตการณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย

๓. การจดบันทึกข้อมูล จากการสังเกตการณ์ในการลงพื้นที่จริง โดยการเข้าร่วมในการทำพิธีจริง ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจในการทำพิธีอย่างชัดเจน ทุกขั้นตอน ทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่มีความเป็นจริง

๔. ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

๕. ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ในเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ศึกษาข้อมูล

๑.๑ ศึกษาเอกสาร ที่เป็นเอกสารท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเขียนบันทึกของชาวบ้านที่ชาวบ้าน และองค์การส่วนท้องถิ่นเป็นคนเขียนขึ้นเอง

๑.๒ ศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการขึ้นบ้านใหม่

๑.๓ ศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ของคนไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)

๑.๔ ศึกษาประวัติความเป็นมา สภาพทั่วไป ที่ตั้ง เนื้อที่ ภูมิประเทศ อาณาเขตติดต่อ ของตำบลท่าตะคร้อ

๒. ลงพื้นที่

๒.๑ ศึกษาพื้นที่ทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของตำบลท่าตะคร้อ ทำการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล โดยสัมภาษณ์ผู้รู้เรื่องการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่โดยเฉพาะ และเป็นผู้ที่ทำพิธีเกี่ยวกับเรื่องการทำพิธีขึ้นบ้านใหม่ในตำบลท่าตะคร้อ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ การศึกษาเรื่องพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในหมู่บ้านพุดอน หมู่ที่ ๖ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

บทที่ ๔

การขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ

การวิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ซึ่งเป็นประเพณีที่มีการสืบทอดกันมาอย่างช้านานที่มีความแตกต่างกับการขึ้นบ้านใหม่ของคนไทยทั่วไป ดังนี้

การขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ
 ลักษณะการแต่งกายของเจ้าของบ้าน
 บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่
 ของที่จำเป็นต้องมีในพิธีการขึ้นบ้านใหม่
 ขั้นตอนการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ
 คาถาข่มขวงขึ้นบ้านใหม่

การขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ

การขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ หมายถึง ถ้าเปรียบเทียบกับคนไทยก็คือ การนำมาพระมาทำบุญขึ้นบ้านใหม่ แต่พิธีของชาวไทยทรงดำก็จะมีแตกต่างจากของคนไทยธรรมดา เพราะต้องมีการเตรียมสิ่งของหลายสิ่งหลายอย่างกว่าของคนไทย

ลักษณะการแต่งกายของเจ้าของบ้าน

๑. เจ้าของบ้านฝ่ายชาย แต่งกายด้วยเสื้อฮี สะพายย่าม ซึ่งในย่ามจะมีค้อน มีสิ่ว มีตะปู และผู้ชายก็ต้องมีการสะพายมีดพริ้ว และใส่หมวกใบลาน ๑ ใบ
๒. เจ้าของบ้านฝ่ายหญิง แต่งกายด้วยผ้าขึ้นลานแดงโม ใส่เสื้อฮี สะพายกระบอกน้ำ กล่องข้าว

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่

๑. เจ้าของบ้าน หมายถึง เป็นเจ้าของบ้านทั้งฝ่ายชาย และฝ่ายหญิง ต้องมีการแต่งตัวในชุดไทยทรงดำ
๒. หมอผู้ตำ โดยส่วนใหญ่ชาติพันธุ์ไทยทรงดำแบ่งเป็น ๒ อย่าง คือระดับเจ้า กับระดับชาวบ้าน ผู้ตำ ก็เป็นการสืบเชื้อสายมาจากเจ้า และอาจจะมียุติบัตรที่สูงกว่า แล้วผู้น้อย หมายถึง ชาวบ้านธรรมดา (ถ้าเจ้าของบ้านเป็นผู้ตำ ก็จะต้องใช้หมอผู้ตำเท่านั้น แต่ถ้าเจ้าของบ้านเป็นผู้น้อย จะใช้หมอผู้น้อยทำได้เท่านั้น ผู้ตำไม่สามารถทำให้ผู้น้อยได้ และผู้น้อยไม่สามารถทำให้ผู้ตำได้)
๓. ลุงตา หมายถึง ญาติของเมียเจ้าของบ้าน
๔. สองสาวที่หาบขมุก และหาบเสือ หาบหมอ หมายถึง หญิงสาวที่จะต้องหาเชื้อสายผู้ตำหรือเชื้อสายผู้น้อย
๕. หมูตำว หมูควาน หมายถึง แยกที่อยู่บนเรือน (เป็นการเรียกโดยรวมของหมอที่มาทำพิธี)

ของที่จำเป็นต้องมีในพิธีการขึ้นบ้านใหม่

๑. เสื่อ
๒. หมอน
๓. ผ้าห่ม
๔. ขมุก ๑ คู่
๕. กระบุง ๑ ใบ
๖. ไหหนึ่งข้าว ๑ อัน
๗. หม้อหนึ่ง ๑ ใบ
๘. ก้อนหิน ๔ ก้อน ใช้เพื่อนทำการเลือกชั้นเส้าในการ “จีไฟให้ข้าว”
๙. สำหรับอาหาร
 - ๙.๑ ข้าวสวย
 - ๙.๒ เหล้าขาว
 - ๙.๓ ไก่ต้ม
 - ๙.๔ หมาก พลุ

ขั้นตอนการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ

๑. หมอเริ่มทำพิธี ถ้าเป็นหมอผู้ตัว ก็ต้องใส่เสื้อแพสสีแดง ถ้าเป็นหมอผู้น้อยก็จะแต่งตัวด้วยเสื้อฮี

๒. พอเตรียมตัวเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว หมอก็จะเรียกเจ้าของบ้านมาขึ้นเข้าแถว “ผู้ชายที่สะพายย่ามก็จะบอกว่า ใครที่มาร่วมงานให้เอาเงินมาใส่ย่ามให้กับเจ้าของบ้าน” ซึ่งเงินที่นำมาใส่ในย่ามของเจ้าของบ้าน คือเงินที่ลูกลงกับตาชายข้าว ขายวัว ขายควม ขายหมู ขายไก่ มา เอามาเป็นขวัญถูมอบให้กับเจ้าของบ้าน และจะต้องมีสองสาว ซึ่งเจ้าของบ้านก็ต้องเป็นคนหามา และจะต้องหาเชื้อสายผู้ตัว หรือเชื้อสายผู้น้อย มาหาบเสื่อ หาบหมอน

๓. พอได้เวลา หมอก็จะเริ่มทำพิธีเดินรอบบ้านสามรอบ (แต่หมายถึงบ้านไหนที่เดินสอบรอบได้ ถ้าบ้านไหนไม่สามารถเดินรอบได้ก็ไม่ต้องเดิน) พอเดินครบสามรอบแล้วไปยืนหยุดที่หน้าบ้าน หมอก็ต้องทำพิธี ซึ่งอันดับแรกหมอก็ต้องรำลึกถึงครูบาอาจารย์ ที่ได้ร่ำเรียนมา พอรำลึกถึงเสร็จแล้ว หมอก็จำทำพิธีว่าโองการชมขวงขึ้นบ้านใหม่ เสร็จแล้วก็ทำการว่าคาถาชมขวงขึ้นบ้านใหม่

๔. หมอจะเดินเข้าไปในบ้าน จากนั้นหมอก็จะทำพิธีชมขวงบันได ตามที่หอนั้นได้เรียนมา พอว่าคาถาถาบันไดเสร็จแล้ว ก็จะทำการถามเจ้าของบ้านว่ามีผู้หญิงแก่ อยู่บนหัวบันได ๒ คน จะมีการถามตอบกัน พอถามตอบกัน

๕. หมอเดินขึ้นไปบนบ้าน แล้วก็บอกเจ้าของบ้านให้เดินตามขึ้นไปบนบ้าน ซึ่งขึ้นมาพร้อมกับสองสาวที่หาบเสื่อ หาบหมอน หาบขมุก แล้วเข้าไปในห้องในบ้าน

๖. พอเข้าไปในบ้านเสร็จแล้ว หมอก็จะทำการเรียกเอา ตะปูกับค้อน และเจ้าของบ้าน ไปตอกที่เสาที่อยู่ในบ้าน เป็นการชมขวงนางไม้ ซึ่งเป็นการว่าสิ่งไม่ดีออกไป โดยการตอกตะปูข่มไว้

จากนั้นหมอนำยาม ของเจ้าของบ้าน พร้อมหมวก พร้อมดาบ แขนงไว้ แล้วบอกให้สองสาวที่หาบเสื่อ หาบหมอน หาบขมุก ทำการจัดเรียงไว้ข้างฝาให้เรียบร้อย

๗. หมอทำพิธีพรมน้ำมนต์ แล้วให้เจ้าของบ้านหาขันน้ำ ชันหมาก ไปเล่าผีเรือน ขึ้นเรือน พอทำพิธีเสร็จ

๘. ทำพิธีเลือกชั้นเส้า โดยการเลือกชั้นเส้า ต้องให้ลุงตาเป็นคนเลือก มาทำการเลือกชั้นเส้า ซึ่งชั้นเส้า หมายถึง สิ่งที่ทำการก่อเตาไฟ

๙. ทำการเรียกสองสาวที่หาบเสื่อ หาบหมอน และหาบขมุก มาติดเตาเพื่อทำการหุงข้าว เขาเรียกกันว่า “จีไฟ ไหข้าว” ตามภาษาของคนไทยทรงดำ พอทำการยกหม้อข้าว หุงข้าวเสร็จแล้ว คนบนเรือนก็จะเตรียมชั้นเส้า เตรียมข้าว เตรียมของ เตรียมเครื่องครัว มีไหเกลือ โองข้าว โองน้ำ ซึ่งต้องเตรียมไว้เสร็จเรียบร้อยแล้ว

๑๐. หมอจะต้องมอบสำหรับกับข้าวให้กับลุงตา ต่อด้วยการมอบสำหรับกับข้าวให้กับสองสาวที่หาบเสื่อ หาบหมอน และหาบขมุก แล้วก็ให้มีผู้ตีว หมูควาน พอทำการมอบ ๓ สิ่งนี้เสร็จแล้ว ก็ทำการหาข้าว หาปลาให้หมอ กับญาติพี่น้องที่มาร่วมงานขึ้นบ้านใหม่

๑๑. คำที่หมอได้ทำพิธีเล่าโองการ หมายถึง การเล่าคาถาที่ไล่ผีसानไม้ สิ่งไม่ดีที่สิ่งสูในบ้านออกไป ซึ่งบ้านหลังนี้อาจจะซื้อไม้มาไม่ดี หรือไปตัดไม้ป่ามาไม่ดี ซึ่งอาจจะมีผีโปง ผีป่า ผีปลวก ผีसानางไม้ เทพอารักษ์ที่สิ่งสถิต ผงเข้ามาในไม้ ได้ขับไล่ออกไป

๑๒. หมอจะทำการว่าคาถากันตัว จากนั้นจะทำการเดินเข้าบ้าน “ชะเตลี ชะเตลี กิงกะระณัง อะหังปิ ตัง ชานามิ ชานามิ” แล้วก้าวเท้าเดินออกไป ใช้ดาบชี้ลงที่พื้น ว่า ๓ ครั้ง พอครบ ๓ ครั้ง หมอก็จะว่าคาถาพระยาราชสีห์ “ตะมัตถัง ปะกาเสนโต ตัวกูนี้หรือคือพระยาราชสีห์โหด สุอะกันตัง สุสะอะระหัง วาจา พยัคฆ์ชุดตะ” พอว่าคาถาพระยาราชสีห์แล้ว จะว่าต่อด้วยคำเอาฤกษ์เอาชัย คือ วันที่ที่เจ้าของบ้านทำการขึ้นบ้านใหม่ เช่น “อิตปิโส ะคะวะ ยাত্রา ยามตี วันศุกร์ชัยศรี สวัสดิลาโภ นะโมพุทธายะ”

๑๓. หมอก็จะเดินไปที่บันได เพื่อทำการข่มขวงบันได หมอก็จะว่าองค์การข่มขวงบันได แล้วเอาดาบไปชี้ที่ขึ้นบันได จากนั้นหมอก็เอาดาบฟันลงที่บันไดบ้าน แล้วหมอก็ทำการถามเจ้าของเรือน ตะโกนถามคนบนบ้าน ข้างบนบ้านก็จะตอบรับกลับมาว่า “ได้จ้า” จากนั้นหมอก็จะตอบกลับไปอีกครั้ง จากนั้นคนบนบ้านก็จะตอบลงมีว่า “เอ้อ ” พอทำการสนทนาโต้ตอบกันเสร็จแล้ว

๑๔. หมอก็จะเดินขึ้นไปบนบ้าน จากนั้นหมอก็จะขอตะปูกับค้อนจากเจ้าของบ้าน เข้าไปในห้องก็ทำการว่าคาถาเสกตะปู พอเสกตะปูเสร็จแล้วหมอก็เอาตะปูนั้นตอกลงบนเสาแล้วก็ทำการว่าคาถา

๑๕. พอตอกตะปูเสร็จแล้วก็เอายาม เอาหมวก เอาดาบ แขนงไว้ในห้อง แล้วก็ให้สองสาวที่หาบเสื่อ หาบหมอน หาบขมุก ถอดวางไว้ จากนั้นก็ทำพิธีพรมน้ำมนต์ พอทำการพรมน้ำมนต์แล้วแล้วก็จะไปเรียกเอาขันน้ำ ชันหมากไปเล่าผีบรรพบุรุษ หมายถึง การเล่าผีขึ้นบ้าน

๑๖. ทำการเลือกชั้นเส้า โดยจะเรียกให้ลุงตามาเลือกชั้นเส้า (ชั้นเส้า หมายถึง ก้อนหินที่ใช้ในการก่อไฟ) เพื่อที่จะทำเตาไฟ โดยเรียกลุงตามา แล้วลุงตาก็จะทำการถามชั้นเส้าว่า ก้อนที่หนึ่งลุงตาจำถามหมอว่า “ก้อนที่หนึ่งเป็นอย่างไรหมอ” หมอก็จะตอบว่า “ก้อนที่หนึ่งนี่ดี เป็นก้อนเงินก้อนกำ

(หมายถึง ก้อนเงินก้อนทอง)” ลุงตากลามว่า “ก้อนที่สองเป็นอย่างไร” หมอก็จะตอบว่า “ก้อนที่สองนี้ก็ดี เป็นก้อนโชคก้อนลาภ” ลุงตาก็ถามอีกว่า “แล้วก้อนที่สามล่ะ” หมอก็ตอบว่า “ก้อนที่สามนี้ก็ดี เป็นก้อนวาสนาบารมี ก้อนมันก้อนยีน” และลุงตาก็จะถามถึงก้อนที่สี่ ซึ่งก้อนที่สี่จะเป็นก้อนที่ไม่ดี

๑๘. ทำพิธีจีไฟไฟไหว้ โดยให้สาวทั้งสองคนทำพิธีจีไฟไฟไหว้ พอเสร็จแล้วหมอก็จะมอบสำหรับกับข้าวทั้งสามสำหรับให้ลุงตาเป็นอันดับที่ ๑ ให้สองสาวอันดับที่ ๒ และให้หมู่ตัว หมู่ความเป็นอันดับที่ ๓ จากนั้นหมอมองจะว่าคำมอบสำหรับกับข้าว ก็เป็นอันเสร็จพิธี แต่คำที่มอบให้สองสาวหมู่เต้าหมู่ควาน ก็เป็นคำเดียวกัน แต่ไปแปลเปลี่ยนว่าจะมอบให้สองสาว หรือมอบให้หมู่ตัว หมู่ควาน เสร็จแล้วก็หาสำหรับกับข้ามาเลี้ยงแขกที่มาพร้อมทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่

คาถาข่มขวงขึ้นบ้านใหม่ (ตอนหมอมายู่หน้าบ้าน)

ข่มขวง หมายถึง ไล่สิ่งที่ไม่ดีที่อยู่ในบ้านออกไป หมายถึง ผีโป่ง ผีป่า ผีปลวก หรือผีต่าง ๆ ที่สิงสู่นไ้ไม้ เทวดาอารักษ์ ผีซางนางไม้ ที่สิงสู่นไ้ไม้ ก็ทำการขับไล่ออกไป พอขับไล่ออกไป คาถาข่มขวง การขึ้นบ้านใหม่หมอมองจะทำการว่าคาถา โดยใช้ภาษาของชาวไทยทรงดำเป็นการว่าถึงการปิดเป่าสิ่งไม่ดีออกไป ดังนี้

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
โอมปู้ท่านเผ่า เบ้าท่านล่อ ปอเป็นครุ ครุหลวง กูแต่เมื่อเห่า ครุเผ่ากูแต่เมื่อฮาน เห่ามาบังลูเจ้า ครุเผ่ามาบังลูเมือง บังลูเมืองยะพอเห็นก้าว ผู้ เผ่ามะบังลูเ้ายะพอเห็นโต๋ บังเห่าตีปานแหนบ บังเห่าแจบปานเข็ม บังเต็งโต๋ เต็งกึ่งเซียงป่อง สองขะซางยะพอเห็นเงา บังปู้ซ่ายเห่ามันหนา คุเอย บังปู้ขวาเห่ามันแน่น แจ้น แจ้น คือกลาง เมื่อนัน บิติดิบยะเข้ามอลอง ผีเจ็ดทองยะมะ หลาย ผีวานไม้ป่องสั้นเห่าหดต่าวกิน ผีวานดิน วานทราย กูย่าไป ผีวานไม้กุก่าเสีย กุก่าเตื่อนึงผี หยาน กุก่าสองเตื่อผีหนี โอมสบกุหย่า กวากูเชิด โอมกูเป็นลูผีฟ้า กูเป็นลูหล้าผีแถน ผียูฮวย กูจะ ฆ่า ผียูล้ากูจิแดง ผ่าเหล็กแหลม ซื่อทอง กูฆ่า โอมสบกุหย่า กวากูเชิด โอมกูย่าดินตะยะ กู ย่าพะก็ตะกะจาย อ่มครุ ครูกี่มาหาครุเผ่า ครุ องเผ่ามาจอยโตกู โตกูจะข่มผีขวงเห่าแป้ กูจะ แก้ผีขวงเห่าปาย อ่มสบกุ่มิฤทธิ์ พิษกุ่มิ ห้อยเอ็ด เจ็ดหัวเมือง ผีจะสู้กูจะกูความเก่ามาเลา อ่มกูจะ เลากวามหัวหานมาข่ม อ่มกูจะข่มผีขวงเห่าอ่อน ปานเหี้ยยะ กูจะข่มผีขวงให้เปี้ยะปานเตา กูจะข่ม	โอมปู้แถนเผ่า รูปท่านล่อ ปอเป็นครุ ครุหลวง กูแต่เมื่อเก่า ครุเผ่ากูแต่เมื่อฮาน ให้มาบังลู เจ้า ครุเผ่ามาบังลูเมือง บังลูเมืองอย่าให้เห็น หัว ผู้เผ่ามาบังลูเจ้าอย่าให้เห็นตัว บังให้ตี เหมือนแหนบ บังให้แนบเหมือนเข็ม บังทั้งตัว มองก็ไม่เห็น สองข้างอย่าให้เห็นเงา บังปีกซ่าย ให้มันหนา ครุเอ๋ย บังปีกขวาให้มันแน่น พระจันทร์ คือกลางเมืองบน ผีติดอย่าเข้ามอลอง ผีเจ็ดคลอง อย่ามาได้ ผีวานไม้ป่องสั้นให้หด กลับคือ ผีวานดินวานทราย กูเหยียบไป ผีวาน ไม้กุก่าเสีย ก่าครั้งหนึ่งกลัว กูก่าครั้งที่สองผีหนี โอมปากกูย่า คำกูเชิด (เป็นการบอกเกี่ยวกับ ความเก่งกล้า ไม่มีใครมาสู้เราได้) โอมกูเป็นลูกผี ฟ้า กูเป็นลูกคนสุดท้องของผีแถน ผีอยู่ไม่เป็นที่ กูจะฆ่า ผีอยู่เฉย ๆ กูจะแทง คว่าเหล็กแหลม คือทอง กูจะฆ่า โอมปากกูย่า คำกูเชิด โอมกูจะ เหยียบดินก็แตกแยก กูเหยียบฟ้าก็แตกกระจาย โอมครุ ครูกี่มาหาครุเผ่า ครูกี่มาหาครุเผ่า ครุ องค์เผ่ามาช่วยตัวกู ตัวกูจะข่มผีขวงให้แพ้ กูจะ แก้ผีขวงให้พ่าย โอมปากกุ่มิฤทธิ์ พิษกุ่มิ

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
<p> ขวงเห่าขวงเฮา เห่าขวงอ่อน กูจะข่มขวงเห่าหุด เห่าขวงห่อ เห่าขวงหุดเมื่อยังไซป้อ เห่าขวงห่อ เมื่ออย่างใสขาง เห่ามิ่งเมื่อบางซังคุมหัวปกก้าว เห่ามิ่งเส้าเมื่อซังเปียวลำซังเมืองตานปกหัว เห่า มิ่งเมื่อสูบแม่ว่าจิตตอเพื่อน ต้นวาเยียนตอตั้ง หะ ว่ายังสินลนดิน สินลนไปกะแม่บังบิตนังเปือนปี นเนื่อ อ่มยะมาขวงกินเมืองเต้า เมืองลุมวิดิเวียง มิ่งยะมาขวงกินเมืองเปียงจ๊กซัด จั้งเห่ามิ่งเอือน ขวงแก่ขึ้นเมื่อฟ้าเงินเหม็ดแนวขวงเนื่อ อ่มกูจะ ข่มป้อกวงแก่ แม่ผุเหยาขวงหลวง อ่มกูจะข่มจัด จัด อ่มกูจะข่มจ้อย จ้อย กูจะข่มขวงน้อย ขวง อ่อนนำกัน กูจะข่มขวงเข้ากุมเหล็กยะปอง กูจะ ข่มขวงเข้ากุมตอยังเมืองผียะตะอะ อ่มกูข่มได้ แล้วยะกล้ายะแข็ง อ่มสีแสงแก้วแสงเกาะ เบาะ บัวปิ่นงาม งาม งาจ้างหักกวงหลงกุ่มี แขวงมูหล วงของแปงกุ่มี มะบ้ำบนขนมน้ำกุ่มี เจืองก้า เอือน ก้ากลางกุ่มีตักแห่ง ก่องแก่งกุ่มีงูสา ก่องขา กุ่มีงูเหา หัวเขากุ่มีหน้าตังกากิม อ่มกั้งลुकคอก ขอผี ขวงแต่ปู่เจ้าลานเจือเจืองกุ่มี อ่มตะปูแก้วแมน สามแสนซ้าซุบเหล็กกุ่มี จุงเข็บแหว่สามกิบกุ่มี สามสิบหลีบผียขวงกุ่มี เปาะแขนหลวงซัดเซาะ เปาะเงินเหยาภาคแอกกุ่มี ยุงปีปลิ้น หินปีลายก ุมี หลับก้ากลับทวยกุ่มี กูจะพันหัวผีให้ตักผิมะ กูจะละหัวผีให้ตักผิมะ กูจะสับหัวผีเข้าจอมปัวะ ล้อมงู กูจะสับหัวผีเข้าซอมปู ลมเหงือก เห่ามิ่ง เมื่อกะฝ่าเมืองตาลบะลาย ลูแม่ยิงยะมา ตายปายเอือนหนี ลูป้อจายยะมะตายหน้าเหาะ หน้าหลับเอือนนี้ ยะมะตายถึไอ้ตานซ้า ยะมะ ตายถึยิงเอือนนี้ อ่มผีขึ้นกูจะข่มลง อ่มผีลงกูจะ ย่ำไว้ กูข่มได้ยะเกิดยะขวง เจอะขวงแต่้มะขวง กะกอมะไห้เมืองฟ้า เห่ามะขวงกะกอมะว่าน หน้าต่างเอือนแทนปิ่นเนื่อ ขวงกินเมืองลุม เบาะ โล่ ขวงไม้เมืองลุมเบาะเป็น มิ่งยะมาขวงหมุหมา เป็ดไก่ ยะมะข่มม้ายในเอือน ยะมะขวงเพื่อน </p>	<p> ร้อยเอ็ดเจ็ดหัวเมือง ผียะสู้กูจะกู้ความเก่ามาเล่า โอมกูจะเล่าความหัวหอนมาข่ม โอมกูจะข่มผีย ขวงให้อ่อนปานเหียะ กูจะข่มผียขวงให้เปียกปาน เต่า กูจะข่มขวงให้ขวงเฮา ให้ขวงอ่อน กูจะข่ม ขวงให้ขวงหุดให้ขวงห่อ ให้ขวงหุดเมื่อยังไซป้อ ให้ขวงห่อเมื่อยังออกไซ ให้มิ่งไปบางดั่งคุมหัวปก เกล้า ให้มิ่งเส้าเมื่อดั่งเปียวลำ ดั่งเมืองตาลปก หัว ให้มิ่งไปสูบแม่ว่าจะเท่าเพื่อน ต้นวาเยียม เท่าตั้ง รากว่ายังสินลนดิน สินลนไปกับแม่นาง บิตนางเปือนนั้นนะ โอมอย่าขวงคนเมืองใต้ เมืองลุมวิดิเวียง มิ่งอย่ามาขวงคนเมืองเปียงมาก จั้งให้มิ่งเรียกขวงแก่ขึ้นบนฟ้าจนหมดแนวขวง เนื่อ โอมกูจะข่มป้อกวงแก่ แม่ผุใหญ่ขวงหลวง โอมกูจะข่มมาก มาก โอมกูจะข่มน้อย น้อย กู จะข่มขวงน้อยขวงอ่อนด้วยกัน กูจะข่มขวงเข้า กุมเหล็กอย่าปอง กูจะข่มขวงเข้ากุมทองดั่งเมือง ผืออย่าแตก โอมกูข่มได้แล้วอย่ากล้าอย่าแข็ง โอม สีแสงแก้วแสงเกาะ ดอกบัวปิ่นงาม งาม งาซ้าง หักในดงกุ่มี ฟังมูหลวงของแปงกุ่มี หมากบ้ำ บนขนมน้ำกุ่มี เครื่องค้ำบ้าน ค้าล้างกุ่มีทุกแห่ง หน้าแข็งกุ่มีงูสา ซ้างใต้ขากุ่มีงูเหา หัวเขากุ่มี หน้าแข็ง โอมกั้งลुकคอก ขอผีขวงแต่ปู่เจ้าลานเจือ เครื่องกุ่มี โอมตะปู แก้ว ออกมา สามแสนนาน ซุบเหล็กกุ่มี ตะขาบฟังสามคืบกุ่มี สามสิบหลีบผีย ขวงกุ่มี ปอกแขนหลวงซัดซ้อศอก ปอกเงินใหญ่ คาคาเอวกุ่มี ยุงปีปลิ้น หินปีลายกุ่มี ดาบกล้า ดาบทวยกุ่มี กูจะพันหัวผีให้ตักผิมะ กูจะถาก หัวผีให้ตักผิมะ กูจะสับหัวผีเข้าจอมปลวก ล้อมงู กูจะสับหัวผีเข้าซอมปู ล้มเหงือก ให้มิ่งไปเมือง กับฟ้าเมืองตาลมลาย ลูกผู้หญิงอย่ามาตายหนี บ้านหนี ลูกผู้ชายอย่ามาตายหน้าห้องหน้าทับ บ้านนี้ อย่ามาตายถูกโอง่ตานฆ่า อย่ามาตายถูก ยิงบ้านนี้ โอมผีขึ้น กูจะข่มลง โอมผีลงกูจะ เหยียบไว้ กูข่มได้อย่าเกิดอย่าขวง จะ ขวงจริง มาขวงกับต้นมะไห้เมือง </p>

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
<p>บ้าน ยมะขวงฝ้ายขวงอู๋ ยมะขลุยจาย ยมะ ขวงควายเข้ากมไหนด้า ตาก้า ยมะขวงลู ยมะ ขวงเต่า ยมะขวงข้าวโนเยีย ยมะขวงลูเมีย นอนซางเซาเนื้อ จิขวงแต่มะขวงกะเมืองบนนำ ฮ้าฝนส้าย เหมะขวงกะเมืองฟ้านำฮ้าฝนลม อ่ม กุฎากุฎาป่าเมืองดีเมืองลาวหมอล้อ หมอล้อ หมอล้อจั้งตีป่าเหล็กถี้ ฟันหัวฝีกี่ย่าน กว้านหัวฝีกี่ ลง ลงเลาเบาะลงกุจิกวาน ผีเลาเบาะย่านกุจิปัน ฟันตั้งหลังผีตายแสนห้า ฟันตั้งหน้าผีตายกอง ฟันขึ้นเมื่อฟ้า เมื่อฟาดแสงผี อ่มโตกจะพัดโตก จะแผ้ว พัด พัด แผ้ว แผ้ว พัดดินดำเอ็ดแตน แผ้วดินแก่นก้อ ก้อเปียง มายูปาดงเอามาเอ็ด บ้าน ว่านไม้ หนึ่งป่าเอ็ดเฮือน หมอลหวงแลวะ หมอปะแลจิ้น หมอปะแลลอน หมอสอนแลยุ ไม้ตกบ่อนขมไม้ยูเย็น ไม้ตกบ่อนเย็นไม้ยูหม้า มือนี่เก็งเว็นตึกูหา มื้อได้มือนังมูกูถาม มื้อได้มื่อ เห่า เฒ่าแกงแกว่าบ่เก็งตี กูจะตีบตีขึ้นเฮือน เหย้ายจัจจวง กูจะตีบตีขึ้นเฮือนหลวงเฮาจาว เจ้าฮักเจ้าอุมขันมะหานังหัก นังอุมขันเงินขันกำ มาสุปะพอแล้วหัวยุม เตะปุ่ออนปุแนวจ้างอ่อน ขออ่อนกู แนวกออ่อนหลับอ่อน แนวจ้างโทง อ่อนหง แนวสาวเฒ่าอ่อนเหล้าอ่อนกู โอมสบกุก ย้า คำกูเขิด อ่มกุงจะถามเทพยธร มึงยะมายุหัว กอน ยะมานอนหัวตั้งหัวซื่อ ยุมะยุคือตั้งลังกา ยะมะยุลอดแปือกไก่อ ยะมะยุปะตูหน้าต่าง ยะ มะยุเส้าห้องเสากลางผีसानางไม้ ผีโปง ผีป่า ผีปวก ผีผา ผีเฮือนซ່อนยูกจะขับเอาไป ครูกูบัง น้ำบังไหล บังไฟเบอะไหม้ บังเหล็กเหล็กหนี บัง ผีผีป้าย อ่มสบกุกย้า คำกูเขิด</p>	<p>ฟ้า ให้มาขวงกับต้นมะว่าน หน้าต่างบ้านถน นั้นนะ ขวงคนเมืองลุ่มไม้ได้ ขวงไม้เมืองลุ่มไม้ เป็น มึงอย่ามาขวงหมูหมา เปิดไก่อ อย่ามาข่ม คนในบ้าน อย่ามาขวงเพื่อนบ้าน อย่ามาขวง ฝ้ายขวงโอง อย่ามาขวงลูกหญิงชาย อย่ามาขวง ความเข้ากรมไร่นาต่าง ๆ อย่ามาลูกขวงเต่า อย่ามาขวงข้าวโนเยีย อย่ามาขวงลูเมียนอน ข้างเขานะ จะขวงจริงมาขวงกับเมืองบนนำฉั้น ฝนซัด ให้มาขวงกับเมืองฟ้านำฉั้นฝนลม โอมกุ ผ่าจะผ่ามิดเมืองดีเมืองลาวหมอล้อ หมอล้อ หมอล้อใช้ตีมิดเหล็กถี้ ฟันหัวฝีกี่ถ้ว คว้านหัวฝีกี่ ลง ลงไตไม่ลงกุงจะคว้าน ผีไตไม่ถ้วกุงจะฟัน ฟัน ข้างหลังผีตายแสนห้า ฟันข้างหน้าผีตายกอง ฟันขึ้นเมื่อฟ้า เมื่อฟาดแสงผี โอมตัวกุงจะพัดตัว กุงจะกวาด พัด พัด กวาด กวาด พัดดินดำทำ แตน กวาดดินเกลี้ยงตัน ต้นเปียง มายูปาดง เอามาทำบ้าน ว่านไม้ หนึ่งป่าทำบ้าน หมอลหวง คอยวะ หมอปุดคอยได้ยิ้น หมอปะคอยรอน หมอสอนคอยอยู่ ไม้ตกที่ขมไม้ยูเย็น ไม้ตกที่ เย็นไม้ยูมา วันนึ่งกลางวันตึกูหา วันได้วันงามกุ ถาม วันได้วันให้ เฒ่าแกว่าไม่ครั้งตี กูจะกระที่บ ตีขึ้นบ้านใหญ่จ่าเป็น กูจะกระที่บตีขึ้นบ้าน หลวงให้เจ้า เจ้ารักเจ้าอุมขันหมากมาหานางรัก นางอุมขันเงินขันกำมาสุปุพอแล้วหัวยุง ตอก ตะปุ่ออนปุแนวข้างอ่อนขออ่อนกู แบบค้ออ่อน หลับอ่อน แบบข้างตัวทงอ่อนลง แบบสาวเฒ่า อ่อนเหล้าอ่อนกู โอมปากกุกย้า คำกูเขิด โอมกุงจะ ถามเทพยธร มึงอย่ามาอยู่หัวกลอน อย่ามา นอนหัวตั้งหัวซื่อ อย่ามาอยู่คือตั้งหลังคา อย่ามา อยู่ลอดแพอกไก่อ อย่ามาอยู่ประตูหน้าต่าง อย่า อยู่เส้าห้องเสากลางผีसानางไม้ ผีโปง ผีป่า ผี ปลวก ผีผา ผีบ้านซ່อนอยู่กุงจะขับออกไป ครูกู บังน้ำ บังไหล บังไฟไม่ไหม้ บังเหล็กเหล็กหนี บัง ผีผีแพ้ โอมปากกุกย้า คำกูเขิด</p>

คำที่ใช้ในการชมขวงบันได

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
ป้อไล่แก๊ แม่ไล่เฒ่า เจ้ายุคคงจติ ขึ้นขึ้นนึ่งยะ ลอง ขึ้นขึ้นสองยะตาม ขึ้นขึ้นสามยะถึ ขึ้นขึ้นสี่ ยะก้า ขึ้นขึ้นห้ายะตก ขึ้นขึ้นหกขึ้นสมเต็จ ขึ้น ขึ้นเจ็ดขึ้นเฒ่าเต้าตีหลาย ขึ้นขึ้นแปดขึ้นมะยีน มะเท่า ขึ้นขึ้นเก้าขึ้นมะร่ามะรวย	พ่อแก๊ แม่เฒ่า เจ้ายุคคงจติ ขึ้นขึ้นหนึ่งอย่า ลอง ขึ้นขึ้นสองอย่าตาม ขึ้นขึ้นสามอย่าถึ ขึ้นขึ้น สี่อย่าคา ขึ้นขึ้นห้าอย่าตก ขึ้นขึ้นหกขึ้นสมเต็จ ขึ้นขึ้นเจ็ดขึ้นเฒ่า ลูกตีหลาย ขึ้นขึ้นแปดขึ้นมา ยีนมาเท่า ขึ้นขึ้นเก้าขึ้นมาร่ามารวย

คำหมอที่ทำการถามเจ้าของเรือนตะโกนถามคนบนบ้านเพื่อทำการตอบรับกัน

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
เจ้าเฮือนเอ้ย ยุเฮือนแล้วอีย้า ปู๋ข่อยลุลับจังมา ลูลอลูลาจังตัว ลูเต้าลูลานจิมาสอสอยูเซา เฮือนนี้ได้อียะ	เจ้าบ้านเอ้ย อยู่บ้านแล้วหรือ ปูเราไปไกลจิง มา ลูกขอลูกลาวยังกลับ ลูกเต้าลูกหลานจะมาขอ อยู่ขออาศัยบ้านนี้ได้ไหม

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
นางเงินนางกำแสนสิงเอ้ย ลูเต้าลูลานมะยุ เฮือนนี้ เงินกำจิลไหลตัว ข้าวน้ำของของตีเต้า โบริหานจะมะส่งบ่เล	นางเงินนางกำแสนสิงเอ้ย ลูกเต้าลูกหลานมาอยู่ บ้านนี้ เงินกำจะไหลกลับ ข้าวน้ำของตีเต้า โบริหานจะมาส่งแล้วนะ

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
นางเงินนางกำแสนก้อมเอ้ย ลูเต้าลูลานมะยุ เฮือนนี้ ก่องล่างจิมิเป็ดไก่เลี้ยง จัวควายเลี้ยงแป พายเปือนกิงหลาว จิมิเตลุลึงนางสาวตันกำมา บ่งเห่า จะมีตั้งลูเป่าน่ามะจนเฮือน จะมีลูยง ลูจายจนเพื่อนววย จะมีลูหลานเต็มเฮือนเบาะเล	นางเงินนางกำแสนก้อมเอ้ย ลูกเต้าลูกหลานมา อยู่บ้านนี้ ข้างล่างจะมีเป็ดไก่เลี้ยง วัว ควาย เลี้ยงมากมายเหมือนเดือนกับดาว จะมีแต่ ลูกผู้หญิงนางสาวกันกว่ามาดูให้ จะมีลูกสะใ ภ่น่ารักในบ้าน จะมีลูกผู้หญิง ลูกผู้ชายจนเพื่อน ววย จะมีลูกหลานเต็มบ้าน

คาถาเสกตะปู

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
กูจะเตาะเห่ามันซังผา กูจะเตาะเห่าหนาดังลาน มันซังมัน คงดั้งคกง มันดั่งลันผา มันซังจ้างทาง เถื่อน มันซังเฟืองทั้งหลาย อ่มสบกุหย่าก่ากุเขิด	กูจะตอกให้มันดั่งผา กูจะตอกให้หนาดังลาน มัน ดั่งมัน คงดั้งคกง มันดั่งลันผา มันดั่งข้างทางเถื่อน มันดั่งเฟืองทั้งหลาย โอมปากกุหย่า คำกุเขิด

การเลือกชั้นเส้า (ก้อนที่ ๔)

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
ซ່อนเจ็บซ່อนไซ้ ซ່อนฮ้าย ซ່อนเบาะดี เहांถึมไป กะปา เตงนา เहांถึมปากกาเตงบ้าน ของบนเहां ซึ้นสู่บนอุ้อ้า ของฟ้าคือฟ้ายังแถน ของหลักแลน เहांซึ้นเมืองแถนเยื้องเก้า ถึมเอาะลงล่างไปเน้อ	ซ່อนเจ็บซ່อนไซ้ ซ່อนร้าย ซ່อนไมดี ให้ทิ้งไป กั ปา บนนา ให้ทิ้งหลังคาบนบ้าน ของบนให้ซึ้นสู่ บนโอง้อ้า ของฟ้าคือฟ้ายังแถน ของไกลแดน ให้ ซึ้นเมืองแถนเบื่องเก้า ให้ทิ้งลงข้างล่างไปเถอะ

คำมอบสำหรับกับข้าว

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)	ภาษาไทย
ลูเ้าเฮือนเพื่อนต่าง ป็น้องตั้งนี้เกาะฮายูเหิง นานยันคราว เฮือนเก้าไม้เลาะ เตาะขาดยังคิด เยือนเหือนฮา เทรียมไม้หลายกระเบื่อง สังกะสี อ๊กเสพแปแลน กระลานป็น เจืองไม้จุกตอนอ ป้อม ย้ายบ่อนเก้าเออะมาเซาบ่อนเหมา บ่อนดี จ้งไปจ้งฮอดหาอ้ายน้องไปไหวป็น้องมาจอยชุด ดินลินไม้ไสกบ มาจอยชุดดินดำเอ็ดแตน ป้อง ดินแก่นเอ็ดคูลู ลุงตามาอ้อมเสาแหะ แะเสาป็น ป็นมันเสายืน ยกเสาซึ้นสี่แจบแปบน ยกเहां กะกนเहांเตาหนุ่ม กนเहांเตาหนุ่ม ซึ้นติดเสด จันพันลันแปนซื่อ บ่าวหามซึ้นหลังกา เขามีกอ เบาะเงาะ เบาะต้องเจ้าเตาะกิงหวาย ตะปู มะเตาะตั้งหวาย ผู้จางฮู้มาตั้งวงกบ ตีฝา หน้าต่าง ไปตุ จางเป็นฝาซึ้นกลางตางไปห้อง เป็นป่องตุ เตาะตะปู นี้อเตาฮูซึ้นแนน งามไปมิ ไหลกายซึ้น ยิงสาวเอ็ดจีไฟไหข้าว ลุงตาเลื่อ ซึ้นเส้าดีจีไฟฮุง ไม้เก้อะเปิดไก่อ้หลาย ไม้เก้อะ กวายก็ไล่ ไม้โรงรถก็ดี จึงเป็นเฮือนหนาฝามัน มันก็ถึกยุดี เจยนี้เซาเบาะแบ่งเบาะลิม น่องนุง เซาจ้งจัดปานข้าว เหล้าไก่อ อ้อมไก่อนา คาไก่อของ หน้าจัวหัวอ่อน มาเป็นปวงชู ปวงหา มอบเहां กะเจ้าลุงเจ้าตา จมกินจมม่วน ปานข้าวเหล้าไก่อ หน้าจัวหัวอ่อน อ้อมไก่อนา คาไก่อของ ของเจ้า เฮือนเบาะเหม็ดเบาะแป้ แต่จ้งวาแล แล้ว	ลูกมาบ้านเพื่อนต่าง ป็น้องทางนี้ก็อยู่นานยัน คราว บ้านเก้าไม้ลอก ตอกขาดยังคิดเยือนบ้าน เรา เทรียมไม้หลายกระเบื่อง สังกะสีอ๊กเสพ รือ กระดาน กระดานโนน เครื่องไม้ทุกตอนอพร้อม ย้ายที่เก้าเอามาใส่ที่ใหม่ ที่ดีจ้งไปจ้งถึง หาพ้อ น้องไปไหวพ็น้องมาช่วยชดดินลินไม้ไสกบ มอ ช่วยชุดดินดำทำแตน ป้องดินแก่นทำคูลู ลุงตามา อ้อมเสาแหะ แะเสาป็น ป็นเสามันเสายืน ยก เสาซึ้นสี่ติดบน ยกให้กับคนให้เตาหนุ่ม คนให้ หนุ่ม ซึ้นติดเสร็จซื่อ หนุ่มหามซึ้นหลังคา เขามี กอมมาเงาะ ไม่ต้องใช้ตอกกับหวาย ตะปู มาตอก ตั้งหวาย ผู้ช่างรู้มาตั้งวงกบ ตีฝาหน้าต่าง ประตุ จ้งเป็นฝาซึ้นกลางตางไปห้องเป็นประตุ ตอก ตะปู นี้อตใส่รูขนแนน เดินไปไม่ไหลกายซึ้น หญิงสาวทำการจีไฟไหข้าว ลุงตาเลือกชั้นเส้าดีจี ไฟติด ไม้คอกเปิดไก่อ้หลาย ไม้คอกควายก็ได้ ไม้โรงรถก็ดี จึงเป็นเรือนหนาฝามัน มันก็ถึกอยู่ดี เวลานี้เขาไม่แบ่งไม้ลิม น่องนุงเขาจ้งจัดปานข้าว เหล้าไก่อ อ้อมไก่อนา คาไก่อต้ม ไก่อ มาเป็นของ มอบ ให้กับเจ้าลุงเจ้าตา กินไปพูดไป ปานข้าวเหล้า ไก่อ อ้อมไก่อนา คาไก่อต้ม ของเจ้าของบ้านไม่หมดไม่ แพ้ แบบที่พูดไปแล้ว

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จะเห็นได้ว่า พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) เมื่อทำการสร้างบ้านใหม่เสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็จะต้องมีการทำพิธีการปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายออกจากไม้ที่นิยมในการสร้างบ้านเรือน เพราะเชื่อกันว่าไม้จากป่ามีวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ จึงจำเป็นต้องมีการขับไล่ออกไป และทำการอันเชิญผีบรรพบุรุษขึ้นบ้านใหม่ เพื่อช่วยปกป้องรักษา คนในบ้านสอดแทรกทั้งคติความเชื่อของคนไทยทรงดำ และพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ซึ่งพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) เป็นพิธีที่ชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างช้านาน

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารมลายาลักษณ์เพชรบุรี

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี และ เพื่อวิเคราะห์พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยการศึกษาความเป็นมา และขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ซึ่งในการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ กล้องถ่ายรูป และเครื่องบันทึกเสียง และผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จะเห็นได้ว่า พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ เป็นการปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายออกจากไม้ที่นิยมในการสร้างบ้านเรือน เพราะเชื่อกันว่าไม้จากป่ามีวิญญาณที่สิงสถิตอยู่ ซึ่งขั้นตอนในการปฏิบัตินั้นมีความแตกต่างจากคนไทยธรรมดาทั่วไป พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำเป็นพิธีที่สืบทอดกันมาอย่างช้านาน โดยลักษณะในการทำพิธีจะมีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ตั้งแต่ตัวของเจ้าของบ้านทั้งฝ่ายผู้ชาย และฝ่ายผู้หญิงที่ต้องมีการแต่งกายด้วยเสื้อฮี และฝ่ายผู้หญิงก็ต้องใส่ผ้าชิ้นลายแดงไหมอีกด้วย และการนำหมอนมาทำพิธีก็ต้องใช้หมอนที่เป็นในระดับเดียวกัน เช่นบ้านใครเป็นผู้ตัว ก็จะต้องใช้หมอนทำพิธีที่เป็นหมอนผู้ตัว และถ้าบ้านใครเป็นผู้น้อยก็ต้องใช้หมอนในการทำพิธีที่เป็นหมอนผู้น้อย และยังมีบุคคลสำคัญในการทำพิธี เช่น ลุงตา สองสาวที่หาบขมุก และหาบเสื่อหาบหมอน และหมู่ตัว หมู่ควานมาร่วมทำพิธีอีกด้วย นอกจากนี้ยังมี วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นที่ต้องใช้ เช่น

๑. เสื่อ
๒. หมอน
๓. ผ้าห่ม
๔. ขมุก ๑ คู่
๕. กระบุง ๑ ใบ
๖. ไทหนึ่งข้าว ๑ อัน
๗. หม้อหนึ่ง ๑ ใบ
๘. ก้อนหิน ๔ ก้อน ใช้เพื่อนทำการเลือกชิ้นเส้าในการ “จีไฟให้ข้าว”

๙. สำนัอาหาร

๙.๑ ข้าวสวย

๙.๒ เหล้าขาว

๙.๓ ไก่ต้ม

๙.๔ หมาก พลุ

ซึ่งของทั้งหมด ๙ อย่างนี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) โดยองแต่ละอย่างจะมีความเกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตทั้งหมด ดังนั้นพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) เป็นประเพณีที่ควรที่จะอนุรักษ์ และสืบสานต่อไป เนื่องจากในปัจจุบันจะไม่ได้พบเห็นมากนัก ดังนั้นการสืบสานพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้บุตรหลานยึดถือ และปฏิบัติตาม อีกทั้งยังตระหนักได้ถึงความสำคัญของการทำพิธีของบรรพบุรุษ เพื่อให้คงอยู่ต่อไป

๒. จากการวิเคราะห์ พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี จะเห็นได้ว่า ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) มีลักษณะที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ในเรื่องของ การแต่งกาย ซึ่งการแต่งกายของแต่ละบุคคลก็จะมี ความแตกต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของบ้าน หมอที่มาทำพิธี (หมอผู้ตำ) หรือสองสาวที่มาทำ การหอบขมุก และหอบเสื่อ หอบหมอน ก็มีการแต่งกายที่มีความแตกต่างกัน โดย เจ้าของบ้านฝ่าย ผู้ชายและฝ่ายผู้หญิงจะมีการแต่งกาย โดยฝ่ายผู้ชายจะใส่เสื้อฮี สะพายย่าม ซึ่งในย่ามจะมีค้อน มีสิ่ว มีตะปู และผู้ชายก็ต้องมีการสะพายมีดพริ้ว และใส่หมวกใบลาน ๑ ใบ และฝ่ายผู้หญิงจะแต่งกายด้วย ผ้าซิ่นลานแดงโม ใส่เสื้อฮี สะพายกระบอกน้ำ กล่องข้าว ซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ที่ยังคงรักษาและ อนุรักษ์วิถีชีวิต และการแต่งกายของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ไว้ อีกทั้ง ในเรื่องของ การจัดเตรียมของเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการทำพิธี ก็มีความสำคัญ และมีความจำเป็นในการ ทำพิธี ไม่ว่าจะเป็น เสื่อ หมอน ผ้าห่ม ขมุก กระบุง ไหมหนึ่งข้าว หม้อนึ่ง ก้อนหิน หรือสำรับอาหารที่ จำเป็นต้องมีในพิธี ซึ่งจะเห็นว่า ของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นที่จะต้อง มี เป็นของที่จำเป็นในการ ดำรงชีวิตของคนไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ซึ่งในปัจจุบันก็ยังมี ความจำเป็นอยู่ ทั้งในเรื่องของการหุงหา อาหาร หรือการอยู่อาศัย อีกทั้งในเรื่องของการใช้ภาษาของชาวไทยทรงดำที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่ เห็นได้อย่างชัดเจน โดยในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) จะเป็นการทำการ ว่าโอองการขมขวงสิ่งต่าง ๆ ในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นขมขวงไม้ บันได เป็นต้น ซึ่งหมอผู้ที่ทำพิธีจะทำการขม ขวงโดยใช้ภาษาของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ในทุกขั้นตอน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ที่เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งขั้นตอนในการว่าคาถาขมขวงการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ก็ยังมีลักษณะที่ทำให้เห็นถึงความเป็นอยู่ ซึ่งจะมีบรรพบุรุษคอยปกป้องรักษา และดูแลคุ้มครองลูกหลานตลอดมา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี สามารถใช้ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชนวิทยา ในการอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. คติชนมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ซึ่งในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี มีการสอดแทรกคำสั่งสอนในการใช้ชีวิต เช่น หมอผู้ทำพิธีจะมีการกล่าวคำ ให้เจ้าของบ้านในการอยู่อาศัยให้อยู่ดีมีแต่ความสุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)

เจ้าเอือนเอ้ย ยูเอือนแล้วอีย้า ปูชอยลุลับจิงมา ลุสอลุลาจิงตัว ลุเต้าลุลานจิมาสอ สอยูเซาเอือนนี้ได้อียะ

ภาษาไทย

เจ้าบ้านเอ้ย อยู่บ้านแล้วเหรอ ปูเราไปไกลจิงมา ลูกขอลูกกลายังกลับ ลูกเต้า ลูกหลานจะมาขออยู่ขออาศัยบ้านนี้ได้ไหม

๒. คติชนมีหน้าที่รักษาบรรทัดฐาน ซึ่งในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี มีกฎเกณฑ์ และมีข้อบังคับในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒.๑ ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ จะมีลักษณะในการบังคับ คือ บ้านที่จะทำการขึ้นบ้านใหม่ ถ้าบ้านใดที่มีเชื้อสายของผู้ตัวาก็จะต้องให้หมอผู้ที่จะทำพิธีเป็นหมอผู้ตัวเท่านั้น และถ้าบ้านไหนมีเชื้อสายผู้น้อยจะต้องให้หมอผู้น้อยไปทำพิธีเท่านั้น หมอผู้ตัวจะไม่สามารถทำพิธีให้กับผู้น้อยได้ และหมอผู้น้อยก็ไม่สามารถทำพิธีให้กับผู้ตัวได้เช่นเดียวกัน

๒.๒ ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ผู้ที่เป็นเจ้าห้องบ้านจะมีการแต่งกายด้วยชุดไทยทรงดำทั้งฝ่ายชาย และฝ่ายหญิง ซึ่งฝ่ายชายจะต้องแต่งกายด้วยเสื้อฮี สะพายย่าม ซึ่งในย่ามจะมีค้อน มีสิ่ว มีตะปู และผู้ชายก็ต้องมีการสะพายมีดพริ้ว และใส่หมวกใบลาน ๑ ใบ ส่วนฝ่ายหญิงจะ แต่งกายด้วยผ้าซิ่นลานแดงโม ใส่เสื้อฮี สะพายกระบอกน้ำ กล่องข้าว

๒.๓ ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ การเลือกสองสาวในการหาบขมุก และหาบสือหาบหมอน ก็จะต้องเลือกหญิงสาวที่จะต้องหาเชื้อสายผู้ตัว หรือเชื้อสายผู้น้อย มาร่วมในการทำพิธี

๒.๔ ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ในการทำพิธีการเลือกสำหรับอาหารก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะในสำหรับอาหารจะต้อง ประกอบไปด้วย ข้าวสวย เหล้าขาว ไก่ต้ม และหมากพลู

ซึ่งในการปฏิบัติในลักษณะนี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงบรรทัดของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) และรวมถึงในการทำพิธีการต่าง ๆ อีกด้วย

และยังแสดงให้เห็นได้ชัดเจนอีกด้วย ในเรื่องของการปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ ที่มีกฎเกณฑ์ และข้อบังคับในการปฏิบัติชัดเจนที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษอย่างยาวนาน

๓. อัตลักษณ์ของไทยทรงดำ ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ได้อย่างเห็นได้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย ตั้งแต่หมอบูที่ทำพิธี เจ้าของบ้าน และสองสาวในการหาบของ ก็มีการแต่งกายด้วยชุดของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) และในเรื่องของ อาหาร ซึ่งในส่วนของอาหารจะมีลักษณะที่ชัดเจนก็คือ ในหนึ่งสำหรับของอาหารก็จะมีข้าวสวย ไก่ต้ม หมาก พลู และที่ขาดไม่ได้คือ เหล้าขาว อีกทั้งในเรื่องของข้าวของเครื่องใช้ในการทำพิธีก็แสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ มีหมุก กระบุง ไหหนึ่งข้าว หม้อนึ่ง เสื่อหมอน ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ในการใช้ทำมาหากิน และดำรงชีวิต ซึ่งอัตลักษณ์ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) แสดงให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ต่าง ๆ ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) มีความเฉพาะตัวของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

๑. จากการวิจัยพบว่า พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แสดงให้เห็นว่าควรที่จะวิจัยพิธีการของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) ในด้านการประกอบพิธีต่าง ๆ ที่มีความน่าสนใจ เช่น การทำพิธีแปงขวัญ หรือพิธีแต่งงาน ของชาวไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) เป็นต้น เมื่อเผยแพร่พิธีการต่าง ๆ ให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษา

๒. จากการวิจัยพบว่า พิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ ในตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี แสดงให้เห็นว่าควรที่จะศึกษาความแตกต่างของการทำพิธีระหว่างเชื้อสายผู้ตัว กับเชื้อสายผู้น้อยว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตะคร้อ. (๒๕๖๔). **สภาพและข้อมูลพื้นฐาน**, สืบค้นเมื่อ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๔. จาก <http://www.thatakror.go.th/history.php>
- สุภาพ บุญญาสัย. (๒๕๔๙). **รายงานการวิจัยโครงการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พิพิธภัณฑศิลป์ที่บ้านโรงเรียนสองพิทยาคม**. สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.): โรงเรียนสองพิทยาคม.
- สุดถนอม แทนนิล. (๒๕๓๙) **ประเพณีของชาวไทยโซ่ง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. (ปริญญา นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- กานต์ สีมามากสุข. (๒๕๕๘). **วิเคราะห์ปัจจัยการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในพิธีกรรมของคนไทยทรงดำ : กรณีศึกษาเขตตำบลหนองปรัง อำเภอยะบอย จังหวัดเพชรบุรี**. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)
- ศิมาภรณ์ พระมาลัย. (๒๕๕๙). **วัฒนธรรมไทยทรงดำ**, สืบค้นเมื่อ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔. จาก <https://sites.google.com/site/simaphonpamalai/>
- กานต์ กานต์พรรณพงศ์. (๒๕๕๖). **โครงการศึกษาวิจัย การสร้างความชอบธรรมทางอำนาจผ่านความเชื่อเรื่องผีของชาวไทยทรงดำ ที่บ้านพันเสา อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก**. (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม)

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาพพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ภาพที่ ๑ เจ้าของบ้าน (ฝ่ายชาย)

ภาพที่ ๒ เจ้าของบ้าน (ฝ่ายหญิง)

ภาพที่ ๓ หมอผู้ทำพิธี (หมอผู้ตำ)

ภาพที่ ๔ สองสาว (สาวคนที่ ๑ หาบเสือ หาบหมอน)

ภาพที่ ๕ สองสาว (สาวคนที่ ๒ หาบขมูก)

ภาพที่ ๖ การเดินรอบบ้าน ๓ รอบ

ภาพที่ ๗ หมอผู้ตำทำพิธีว่าองค์การชมของขึ้นบ้านใหม่

ภาพที่ ๘ หมอผู้ตำทำพิธีว่าองค์การชมวงบ้านไต่

ภาพที่ ๙ หมอทำพิธีพรมน้ำมนต์

ภาพที่ ๑๐ ชั้นเส้าที่ลุงตาเลือก

ภาพที่ ๑๑ การจีไฟเหี้ยว

ภาพที่ ๑๒ สำหรับกับข้าว ประกอบไปด้วย ข้าวสวย เหล้าขาว ไก่ต้ม หมาก พลุ

ภาพที่ ๑๓ นำเจ้าบ้านทำพิธีเรียกผีขึ้นเฮือน

ภาพอุปกรณ์ในการทำพิธีการขึ้นบ้านใหม่ของชาวไทยทรงดำ

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ภาพที่ ๑๓ หมวกใบลาน เป็นเครื่องสวมใส่ของเจ้าของบ้านฝ่ายผู้ชาย

ภาพที่ ๑๔ ย่าม เป็นของเจ้าของบ้านฝ่ายผู้ชาย

ภาพที่ ๑๕ กล่องข้าว ของเจ้าของบ้านฝ่ายหญิง

ภาพที่ ๑๖ ขมุก เป็นอุปกรณ์ ที่ใช้เก็บผ้าที่ทอเสร็จ หรือ ผ้าส่วนตัว

ภาพที่ ๑๗ เสื้อ

ภาพที่ ๑๘ กระบุง ใช้สำหรับใส่ข้าวเปลือก ข้าวสาร

ภาพที่ ๑๙ ไหหนึ่งข้าว และ หม้อหนึ่ง

ภาพที่ ๒๐ เชี่ยนหมาก และอุปกรณ์ในการรับประทานหมาก

ภาคผนวก ข

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ศูนย์ข้อมูลศิษย์และวารสารกรมตำรวจลักษณะพิเศษบุรี

ประวัติของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - นามสกุล นายสมศักดิ์ ตาลอ่อน

ที่อยู่ ๑/๑ หมู่ ๔ ตำบลหัวท่าช้าง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

หรือเรียกกันในนามว่า หมอศักดิ์ เป็นหมอผู้ทำพิธีต่าง ๆ ของชาวไทยทรงดำ เป็นหมอที่มีเชื้อสายเป็นผู้ตีว

ศูนย์ข้อมูลศิลปวัฒนธรรม